

Gemeente Schiermonnikoog

Uitvoerings- en handhavingsbeleid 2026-2029

Inzet vergunningverlening, toezicht en handhaving onder de Omgevingswet, Openbare Orde en Veiligheid, de Algemene Plaatselijke Verordening en bijzondere wetten

gemeente
SCHIERMONNIKOOG

datum	17-3-2026
Versie	1.3
Status	

Samenvatting

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn voor de gemeente Schiermonnikoog belangrijke instrumenten in het beheer van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De inzet van VTH moet bijdragen aan het bereiken van de beleidsinhoudelijke doelen van de gemeente. Met de vergunningverlening biedt de gemeente inwoners en ondernemers de mogelijkheid om initiatieven te realiseren: bedrijfsactiviteiten te ontwikkelen, waaronder toerisme en recreatie als belangrijke factor, te (ver)bouwen of evenementen te organiseren. Dit nadrukkelijk binnen kaders van de ruimtelijke kwaliteit, (brand)veiligheid, milieukwaliteit, erfgoed, natuur- en landschapsbeheer, gezondheid en leefbaarheid. Daarop wordt toezicht gehouden en waar nodig gehandhaafd.

Hoe de gemeente Schiermonnikoog de komende jaren VTH gaat inzetten staat in het voorliggende beleidsplan 2026-2029. In het uitvoerings- en handhavingsbeleid (U&H-beleid) stelt de gemeente prioriteiten en doelstellingen vast ter behoud van de kwaliteit van de leefomgeving. Het helpt om beschikbare capaciteit doelgericht en transparant in te zetten en vergroot de effectiviteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving. Hierdoor weten inwoners en bedrijven wat zij van de gemeente kunnen verwachten. Daarnaast is het een, op basis van het Omgevingsbesluit, wettelijk verplicht richtinggevend document en legt het volgende bestuurlijk vast:

- De kaders waarbinnen de gemeente de vergunning-, toezicht- en handhavingstaken (VTH-taken) wil en moet uitvoeren;
- De algemene prioriteiten en ambities bij de uitvoering van de taken;
- De specifieke prioriteiten en ambities in relatie tot de gemeentelijke opgaven;
- De uitvoeringstrategie (hoe zet de gemeente VTH in?);
- De organisatie en borging van de uitvoering.

Het beleidsplan beschrijft de bestuurlijke kaders en de juridische basis voor de uitvoering van de VTH-taken, waaronder het stelsel van de Omgevingswet. De gemeente werkt risico-gestuurd en stelt prioriteiten op basis van een omgevings- en risicoanalyse. De belangrijkste prioriteiten voor de periode 2026-2029 zijn het beperken van recreatief gebruik van woningen om de woningvoorraad voor permanente bewoning te beschermen, het behouden van de brandveiligheid van panden, en het beschermen en behouden van het dorpsgezicht en de overtuinen door illegale situaties aan te pakken.

De uitvoeringstrategie van de gemeente bestaat uit verschillende onderdelen zoals preventiestrategie, vergunningstrategie, toezichtstrategie, handhavingsstrategie en gedoogstrategie. De gemeente zet in op preventie door voorlichting te geven en participatie te bevorderen. Bij vergunningverlening wordt gestreefd naar duidelijke en handhaafbare vergunningen. Toezicht wordt uitgevoerd op basis van prioriteiten en risico's, en handhaving volgt de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO).

De kwaliteit van de organisatie en uitvoering van de VTH-taken wordt geborgd door samenwerking met externe partners zoals de Veiligheidsregio Fryslân en de FUMO. De uitvoering wordt gemonitord en jaarlijks geëvalueerd. Er worden indicatoren ontwikkeld om de realisatie van de doelstellingen te monitoren en waar nodig bij te sturen.

Het beleidsplan heeft betrekking op de VTH-taken op basis van de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking is getreden en de daaraan gelieerde landelijke en lokale wet- en regelgeving: het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), de Algemene Plaatselijke Verordening en de overige verordenende regels voor de fysieke leefomgeving gemeente Schiermonnikoog, de Kapverordening 2011 en de bijbehorende beleidsregel. Het U&H-beleid ziet toe op de VTH-taken die de gemeente Schiermonnikoog uitvoert. Separaat is er een regionale strategie vastgesteld voor de basistaken die de FUMO voor de gemeente uitvoert.

De uitvoering van de taken gebeurt door het team Gebruik Ruimte, Milieu en Energie van de gemeente Schiermonnikoog. Dit met uitzondering van het toezicht op de brandveiligheid en de inzet bij milieubelastende activiteiten (MBA's). Het toezicht op de brandveiligheid is belegd bij de Veiligheidsregio Fryslân (hierna: de Brandweer), de uitvoering van basistaken is belegd bij de FUMO.

Op basis van de evaluatie van de afgelopen jaren constateert de gemeente een aantal aandachtspunten voor het nieuwe beleid en randvoorwaarden voor het uitvoeren van het beleid. Een goede verankering van het U&H-beleid en de Omgevingswet is essentieel. Na vaststelling van het U&H-beleid is het belangrijk dat de gemeente Schiermonnikoog een (meerjarig) uitvoeringsprogramma opstelt, jaarlijks een evaluatie opstelt en indien nodig bijstelt. Daarmee wordt de BIG-8 cyclus ingevuld en ontstaat inzicht in de uitvoering, prioriteiten en doelstellingen van VTH-taken.

Structurele borging van handhavingscapaciteit is noodzakelijk, om onder andere uitvoering te geven aan het oneigenlijke woninggebruik. Daarbij moet er aandacht zijn voor beperkte beschikbaarheid en aanwezigheid van medewerkers die ook voor andere gemeenten werken. Het aanwezig zijn op gezette tijden vormt een specifiek aandachtspunt, daar het kan leiden tot calculerend gedrag onder inwoners. Het buitengebied is relatief groot en er is te weinig capaciteit beschikbaar om toezicht te houden. De beperkte inzet van BOA's vormt daarbij een aandachtspunt, heroverweging van inzet en alternatieve vormen van handhaving zijn nodig.

Verder is het belangrijk om protocollen, werkwijzen en processen verder uit te werken en vast te leggen om consistentie en kwaliteit te borgen. Een sluitende BIG-8-cyclus is nodig om de beleidscyclus volledig te maken en het samenspel tussen vergunningverlening, toezicht en handhaving te bevorderen om de integraliteit in de uitvoering te bereiken. Ook samenwerking met ketenpartners zoals de politie, de Brandweer, FUMO en Natuurmonumenten zijn belangrijk om in te spelen op eiland specifieke situaties.

Het uitwerken en implementeren van onder andere integraal veiligheidsbeleid en alcohol- en drugsbeleid is noodzakelijk zodat inhoudelijke kaders beschikbaar zijn. Voortzetten en uitbreiden van beleid rondom leefomgeving, woninggebruik en huisvesting is ook van belang.

De gemeente Schiermonnikoog heeft de ambitie om persoonlijk, begrijpelijk en toegankelijk te zijn in haar dienstverlening. Zichtbaarheid en benaderbaarheid vormen belangrijke speerpunten. In de uitvoering van VTH-taken dient hierop te worden aangesloten.

De inzet van VTH in de planperiode 2026-2029 gebeurt vanuit vijf uitgangspunten: de focus op risico's en de aansluiting op de bestuurlijke opgaven, het verder implementeren van de Omgevingswet, een transparante en consequente uitvoeringsstrategie, een goede verbinding tussen beleid en uitvoering en het borgen van de kwaliteit van de uitvoering.

De gemeente borgt de kwaliteit van de VTH-uitvoering conform de geldende wettelijke kwaliteitscriteria. Dit betreft onder meer de beleids- en uitvoeringscyclus, de beschikbaarheid van voldoende capaciteit en deskundigheid, en het borgen van financiële middelen. De gemeenteraad houdt toezicht op de kwaliteit van de uitvoering op basis van de Verordening uitvoering en handhaving Omgevingsrecht.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING.....	6
1.1	ACHTERGROND	6
1.2	STATUS BELEIDSPLAN	6
1.3	REIKWIJDTE.....	6
1.4	LEESWIJZER	7
2	TERUGBLIK EN AANDACHTSPUNTEN VOOR HET U&H-BELEID 2026-2029	8
2.1	IMPLEMENTATIE OMGEVINGSWET	8
2.2	ORGANISATIE	8
2.3	UITVOERING.....	8
2.4	COALITIEAKKOORD.....	8
2.5	AANDACHTSPUNTEN VOOR HET U&H-BELEID 2026-2029	9
3	BESTUURLIJKE UITGANGSPUNTEN	10
3.1	FOCUS OP RISICO'S EN AANSLUITING BIJ DE BESTUURLIJKE OPGAVEN	10
3.2	VERDERE IMPLEMENTATIE VAN DE OMGEVINGSWET.....	10
3.3	EEN TRANSPARANTE EN CONSEQUENTE UITVOERINGSSTRATEGIE	11
3.4	VERBINDING TUSSEN BELEID, UITVOERING EN KWALITEITSBORGING	12
4	PRIORITEITEN 2026-2029.....	13
4.1	DIENSTVERLENING	13
4.2	HOOGSTE PRIORITEITEN.....	13
4.3	MIDDELHOGE PRIORITEITEN	15
4.4	AANVULLENDE PRIORITEITEN	16
5	UITVOERINGSSTRATEGIE.....	18
5.1	PREVENTIESTRATEGIE	18
5.2	VERGUNNINGSTRATEGIE	19
5.3	TOEZICHTSTRATEGIE.....	20
5.4	HANDHAVINGSSTRATEGIE	21
5.5	AFZIEN VAN HANDHAVING.....	22
6	ORGANISATIE EN KWALITEITSBORGING	24
6.1	ORGANISATIE EN SAMENWERKING	24
6.2	VTH-BELEIDS- EN UITVOERINGSCYCLUS.....	25
6.3	KWALITEITSBORGING	25
	BIJLAGEN.....	27
	BIJLAGE 1: RISICO- EN OMGEVINGSANALYSE	28
	METHODE VAN RISICOANALYSE	28
	RISICOANALYSE.....	31
	BIJLAGE 2: UITVOERINGSKADERS.....	33

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn voor de gemeente Schiermonnikoog belangrijke instrumenten in het beheer van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De inzet van VTH moet bijdragen aan het bereiken van de beleidsinhoudelijke doelen van de gemeente. Met de vergunningverlening biedt de gemeente inwoners en ondernemers de mogelijkheid om initiatieven te realiseren: bedrijfsactiviteiten te ontwikkelen, waaronder toerisme en recreatie als belangrijke factor, te (ver)bouwen of evenementen te organiseren. Dit nadrukkelijk binnen kaders van de ruimtelijke kwaliteit, (brand)veiligheid, milieukwaliteit, erfgoed, natuur- en landschapsbeheer, gezondheid en leefbaarheid. Daarop wordt toezicht gehouden en waar nodig gehandhaafd.

1.2 Status beleidsplan

Hoe de gemeente Schiermonnikoog de komende jaren VTH gaat inzetten staat in het voorliggende beleidsplan 2026-2029. In het uitvoerings- en handhavingsbeleid (U&H-beleid) stelt de gemeente prioriteiten en doelstellingen vast ter behoud van de kwaliteit van de leefomgeving. Het helpt om beschikbare capaciteit doelgericht en transparant in te zetten en vergroot de effectiviteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving. Hierdoor weten inwoners en bedrijven wat zij van de gemeente kunnen verwachten. Daarnaast is het een, op basis van het Omgevingsbesluit¹, wettelijk verplicht richtinggevend document en legt het volgende bestuurlijk vast:

- De kaders waarbinnen de gemeente de vergunning-, toezicht- en handhavingstaken (VTH-taken) wil en moet uitvoeren;
- De algemene prioriteiten en ambities bij de uitvoering van de taken;
- De specifieke prioriteiten en ambities in relatie tot de gemeentelijke opgaven;
- De uitvoeringstrategie (hoe zet de gemeente VTH in?);
- De organisatie en borging van de uitvoering.

Het Uitvoerings- en handhavingsbeleid (U&H-beleid) is vastgesteld door het college van B&W en ter kennisname aan de gemeenteraad aangeboden. Het plan is toegestuurd aan de provincie die er - als Interbestuurlijk toezichthouder (IBT) – erop toeziet dat de gemeente aan haar wettelijke verplichting voldoet. Over de inhoud zijn de belangrijkste andere bestuursorganen geconsulteerd. De gemeente Schiermonnikoog heeft de afgelopen jaren geen (meerjarig) uitvoeringsprogramma of jaarverslag opgesteld, mede doordat het vorige beleid enkel toe zag op toezicht en handhaving. Daarnaast leidt beperkte capaciteit ertoe dat keuzes dienen te worden gemaakt en prioriteit wordt gegeven aan de uitvoering van taken. Met de komst van het nieuwe beleidsplan gaat de gemeente dit conform de BIG-8 cyclus doorlopen en de genoemde documenten opleveren.

1.3 Reikwijdte

Het voorliggende beleidsplan heeft betrekking op de VTH-taken op basis van de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit die op 1 januari 2024 in werking zijn getreden en de daaraan gelieerde landelijke en lokale wet- en regelgeving: het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), de Algemene Plaatselijke Verordening en de overige verordenende regels voor de fysieke leefomgeving Gemeente Schiermonnikoog, de Kapverordening 2011 en de bijbehorende beleidsregel. Het

¹ Art. 13.5 t/m art. 13.7 Omgevingsbesluit.

U&H-beleid ziet toe op de VTH-taken die de gemeente Schiermonnikoog uitvoert. Separaat is er een regionale strategie vastgesteld voor de basistaken die de FUMO uitvoert².

Meer specifiek gaat het om de inzet van VTH in relatie tot ruimtelijke inpassing en gebruik (omgevingsplan), sloop, (ver)bouw, brandveiligheid, cultureel erfgoed (monumenten), reclame-uitingen, het rooien van bomen, natuurbescherming, de aanleg van in- en uitritten en evenementen.

De uitvoering van de taken gebeurt door het team Gebruik Ruimte, Milieu en Energie van de gemeente Schiermonnikoog. Dit met uitzondering van het toezicht op de brandveiligheid en de inzet bij milieubelastende activiteiten (MBA's). Het toezicht op de brandveiligheid is belegd bij de Veiligheidsregio Fryslân (hierna: de Brandweer)³, de uitvoering van basistaken is belegd bij de FUMO.

1.4 Leeswijzer

Het U&H-beleid is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 blikt kort terug op de afgelopen jaren en sluit af met de aandachtspunten voor de aankomende jaren. Hoofdstuk 3 beschrijft de bestuurlijke kaders waarbinnen VTH wordt ingezet. Hoofdstuk 4 benoemt de prioriteiten in de uitvoering voor de periode 2026-2029 wat betreft de grootste risico's en de bijdrage van VTH aan de realisatie van gemeentelijke opgaven. De algemene uitvoeringsstrategie staat in hoofdstuk 5. Tenslotte beschrijft hoofdstuk 6 hoe de uitvoering is georganiseerd en hoe de kwaliteit van de organisatie en uitvoering worden geborgd. De meer technische uitwerking voor de uitvoering is vastgelegd in de bijlagen.

² <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR739534/1>, zie uitvoerings- en handhavingsstrategie 2025-2028 Fryslân. Basistaken zijn de taken die gemeenten (en de provincie) wettelijk verplicht zijn om in te brengen bij de Omgevingsdienst.

³ Dit is de situatie op het moment dat het U&H-beleid is opgesteld. Op dat moment loopt nog het gesprek over het eventueel weer terugleggen van taken van de Brandweer bij de gemeente. Mocht dat het geval worden, heeft dat gevolgen voor de inzet van de gemeente zelf.

2 Terugblik en aandachtspunten voor het U&H-beleid 2026-2029

Ter voorbereiding op het U&H-beleid is met het bestuur en de medewerkers teruggeblikt op de afgelopen periode: wat waren de belangrijkste ontwikkelingen? Wat is bereikt en wat loopt goed? En wat zijn de aandachtspunten voor de komende planperiode 2026-2029?

De afgelopen jaren heeft de gemeente Schiermonnikoog ingezet op de ontwikkeling van de vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het oude beleidsplan zag alleen toe op de toezicht- en handhavingstaken. Met het nieuwe beleidsplan willen wij de verbinding maken tussen de taken en de integraliteit bevorderen. Daarnaast wordt in het beleidsplan ingezet op de ontwikkeling van diverse wetgeving, beleidskaders en regels, ter ondersteuning van de uitvoering van VTH-taken.

2.1 Implementatie Omgevingswet

Sinds 1 januari 2024 wordt er gewerkt volgens de Omgevingswet. Waar mogelijk werkt men participatief, zoals bijvoorbeeld in het traject van het opstellen van de inspiratiegids overtuinen. Binnen het team Beleid en Ontwikkeling is de medewerker Ruimtelijke Ordening gestart met het opstellen van een omgevingsplan. Het beleid is grotendeels conserverend. De omgevingsvisie en het definitieve omgevingsplan moeten nog worden op- en vastgesteld. Input voor de documenten is reeds verzameld.

2.2 Organisatie

Binnen de organisatie zijn teamleiders aangesteld, zo ook voor het team Gebruik Ruimte en Milieu en Energie, waar de VTH-taken onder vallen. Ook is de handhavingcapaciteit recent uitgebreid. Deze uitbreiding heeft met name het doel om in te zetten op het tegengaan en terugdringen van het oneigenlijke woninggebruik. Tegelijkertijd blijven er knelpunten rond de capaciteit en inzet. Deze is minimaal gezien de grootte en complexiteit van problemen op het eiland, daarnaast werken medewerkers vaak voor andere gemeenten en zijn zij op beperkte (en vaste) momenten op het eiland aanwezig.

2.3 Uitvoering

Het samenspel tussen vergunningverlening, toezicht en handhaving wordt bemoeilijkt door het ontbreken van samenhangend beleid. Wat soms tot tegenstrijdige besluiten leidt. Het vorige beleidsplan 'Gelijke monniken, gelijke kappen' zag alleen toe op de toezicht- en handhavingstaken. Daarnaast is de BIG-8-cyclus niet sluitend ingericht en ontbreekt het opstellen van een jaarprogramma en een jaarverslag.

Zoals geschetst zijn medewerkers beperkt op het eiland aanwezig, met name rondom de toezicht- en handhavingstaak kan dit leiden tot calculerend gedrag onder de inwoners. Daarbij maakt de politie een terugtrekkende beweging op de kleinere handhavingstaken en zijn ketenpartners zoals de FUMO, Brandweer en Natuurmonumenten beperkt op het eiland aanwezig.

2.4 Coalitieakkoord

De afgelopen jaren heeft men ingezet op participatie en preventie. Voor de leefomgeving is onder andere het BIBOB-beleid opgesteld. De focus is komen te liggen op de handhaving van oneigenlijk woninggebruik en er is een (nieuwe) huisvestingsverordening opgesteld, evenals een inspiratiegids overtuinen.

Binnen de openbare orde en veiligheid ligt de ambitie op het opstellen van een integraal veiligheidsbeleid en een alcohol- en drugsbeleid. Hoewel deze nog niet zijn opgesteld, heeft de gemeente hier wel behoefte aan. Tevens is binnen de Veiligheidsregio aandacht gevraagd voor eiland specifieke situaties.

De inzet van BOA's op het eiland is een kostbare situatie en is, ondanks diverse pogingen, nog niet gerealiseerd. Door beperkte budgetten en beperkte werkzaamheden is het niet mogelijk om structureel een BOA aan te stellen en daarmee een handhavingsapparaat voor APV- en strafbare feiten op te tuigen. Inhuur van BOA's leidt niet tot het gewenste resultaat en resulteert in een inefficiënte inzet.

2.5 Aandachtspunten voor het U&H-beleid 2026-2029

Op basis van de evaluatie van de afgelopen jaren constateren we een aantal aandachtspunten voor het nieuwe beleid en randvoorwaarden voor het uitvoeren van het beleid:

- 1. Een goede verankering van het U&H-beleid en de Omgevingswet:** na vaststellen van het U&H-beleid is het belangrijk dat de gemeente Schiermonnikoog een (meerjarig) uitvoeringsprogramma opstelt, jaarlijks een evaluatie opstelt en indien nodig bijstelt. Daarmee wordt de BIG-8 cyclus ingevuld en ontstaat inzicht in de uitvoering, prioriteiten en doelstellingen van VTH-taken.
Daarnaast is een verankering van het inhoudelijke beleid voor de fysieke leefomgeving, door middel van vaststelling van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan van belang. Beiden vormen belangrijke kaders en dragen bij aan creëren van samenhangend beleid. Hiermee worden tegenstrijdige besluiten voorkomen.
- 2. Capaciteit en inzet:** Structurele borging van handhavingscapaciteit is noodzakelijk, om o.a. uitvoering te geven aan het oneigenlijke woninggebruik. Daarbij moet er aandacht zijn voor beperkte beschikbaarheid en aanwezigheid van medewerkers die ook voor andere gemeenten werken. Het aanwezig zijn op gezette tijden vormt een specifiek aandachtspunt, daar het kan leiden tot calculerend gedrag onder inwoners. Het buitengebied is relatief groot en er is te weinig capaciteit beschikbaar om toezicht te houden. De beperkte inzet van BOA's vormt daarbij een aandachtspunt, heroverweging van inzet en alternatieve vormen van handhaving zijn nodig.
- 3. Organisatie en werkwijzen:** verder uitwerken en vastleggen van protocollen, werkwijzen en processen om consistentie en kwaliteit te borgen.
- 4. Uitvoering en samenwerking:** een sluitende BIG-8-cyclus (zie bullet 1) om de beleidscyclus volledig te maken en het samenspel tussen vergunningverlening, toezicht en handhaving te bevorderen om de integraliteit in de uitvoering te bereiken. Ook samenwerking met ketenpartners zoals de politie, de Brandweer, FUMO en Natuurmonumenten zijn belangrijk om in te spelen op eiland specifieke situatie
- 5. Thema's en inhoudelijke accenten:** het uitwerken en implementeren van o.a. integraal veiligheidsbeleid en alcohol- en drugsbeleid zodat inhoudelijke kaders beschikbaar zijn. Voortzetten en uitbreiden van beleid rondom leefomgeving, woninggebruik en huisvesting.
- 6. Visie op dienstverlening:** persoonlijk, begrijpelijk en toegankelijk zijn de ambities die de gemeente Schiermonnikoog heeft gesteld voor haar dienstverlening. Zichtbaarheid en benaderbaar vormen belangrijke speerpunten. In de uitvoering van VTH-taken dient hierop te worden aangesloten.

3 Bestuurlijke uitgangspunten

De juridische basis voor de uitvoering van de VTH-taken door de gemeente Schiermonnikoog bestaat uit landelijke en lokale wet- en regelgeving. De belangrijkste zijn o.a.:

- Omgevingswet;
 - o Omgevingsbesluit;
 - o Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl);
 - o Besluit activiteiten leefomgeving (Bal);
 - o Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl);
- Omgevingsplan en overige verordenende regels voor de fysieke leefomgeving
- Algemene plaatselijke verordening (APV)
- Wet Bevordering integraliteitsbeoordelingen openbaar bestuur (Bibob)
- Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen (Bgbop);
- Wet goed verhuurderschap;

De inzet van VTH in de planperiode 2026-2029 gebeurt vanuit vijf uitgangspunten: de focus op risico's en de aansluiting op de bestuurlijke opgaven, het verder implementeren van de Omgevingswet, een transparante en consequente uitvoeringsstrategie, een goede verbinding tussen beleid en uitvoering en het borgen van de kwaliteit van de uitvoering.

3.1 Focus op risico's en aansluiting bij de bestuurlijke opgaven

Bij de uitvoering van de VTH-taken werkt de gemeente risico-gestuurd. Aan de hand van een omgevings- en risicoanalyse (zie bijlage 1) zijn prioriteiten gesteld in beleid en uitvoering. Daarbij is vooral gekeken naar risico's voor de ruimtelijke kwaliteit (inpassing, welstand, strijdig gebruik), constructieve veiligheid, en brandveiligheid en brandveilig gebruik. De prioritering bepaalt hoe uitvoerig de gemeente vergunningaanvragen toetst en de realisatie ervan controleert en waar nodig handhaaft.

De inzet van VTH draagt ook bij aan de realisatie van gemeentelijke opgaven zoals onder andere vastgelegd in het coalitieakkoord 2022-2026, de woonvisie en de omgevingsvisie (in ontwikkeling). Dat kan binnen de reguliere uitvoering of door (integrale) projecten waaraan VTH deelneemt. De voor VTH meest relevante opgaven zijn:

- *Een goede dienstverlening;*
- *De leefbaarheid in de gemeente en daarmee gepaard vervoers-, woon- en huisvestingsvraagstukken*
- *Gezonde balans tussen recreatie-toerisme en de leefbaarheid op het eiland*
- *Het behoud van het beschermde dorpsgezicht;*

In de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's worden daarbij meer operationele prioriteiten gesteld: wat moet in dat jaar worden bereikt? In hoofdstuk 4 zijn de risico-gestuurde prioriteiten en de bijdrage van VTH aan de realisatie van de bestuurlijke opgaven nader uitgewerkt.

3.2 Verdere implementatie van de Omgevingswet

In de geest van de Omgevingswet moet de inzet van VTH bijdragen aan het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. Het in

werking treden van de Omgevingswet, het Omgevingsbesluit en de Wkb heeft een aantal consequenties gehad voor de uitvoering van de VTH-taken. De belangrijkste zijn:

- Bij de afweging over een vergunningaanvraag is het principe veranderd 'ja, mits' nog sterker gaan gelden; De Omgevingswet zet in op het (zoveel) mogelijk maken van initiatieven. Dit sluit aan bij de bestuurlijke visie van de gemeente;
- Het proces om een vergunning aan te vragen is volledig gedigitaliseerd; dit heeft zowel consequenties voor de aanvrager als voor de gemeente;
- De Omgevingswet heeft snellere en betere besluitvorming als een van de verbeterdoelen. Dat leidt ertoe dat in de regel gebruik wordt gemaakt van de reguliere procedure (8 weken) in situaties waar voorheen de uitgebreide procedure (26 weken) gold.
- Het bouwtoezicht maakt gefaseerd en gedeeltelijk plaats voor controle door marktpartijen (zogenaamde kwaliteitsborger). Het gemeentelijke bouwtoezicht zal daarmee (op termijn) verminderen. Het toezicht op het gebruik en de omgeving (omgevingsplan), omgevingsveiligheid en het bouwtoezicht op complexere bouwwerken blijft. De gemeente blijft eindverantwoordelijk als het gaat om de handhaving.

3.3 Een transparante en consequente uitvoeringsstrategie

Een uitgangspunt is een toegankelijke gemeente met een goede dienstverlening, dicht bij inwoners en ondernemers. Vertrouwen wekken en consequent zijn in beleid en uitvoering zijn daarvoor belangrijke voorwaarden. Bij de inzet van VTH zijn de volgende principes leidend:

1. De gemeente beoordeelt en behandelt gelijke gevallen op gelijke wijze. Dat gebeurt op basis van een professionele en actieve houding. Basisuitgangspunt is vertrouwen, maar ook eigen verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers en hen daar ook op aanspreken;
2. De gemeente biedt bij de vergunningverlening op basis van het omgevingsplan aan inwoners en ondernemers voldoende ruimte om initiatieven mogelijk te maken; de gemeente stelt zich daarbij dienstverlenend op;
3. De naleving van landelijke en lokale wet- en regelgeving staat daarbij niet ter discussie. Waar regels worden overtreden volgt de gemeente de in dit U&H-beleid beschreven handhavingsstrategie, gebaseerd op de Landelijk handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). De gemeente zal bij overtredingen uitgaan van een passende en proportionele reactie;
4. De gemeente zet waar mogelijk in op preventie, dat wil zeggen het voorkomen van overtredingen en voorkomen dat de gemeente moet handhaven. Bijvoorbeeld door te zorgen dat inwoners en ondernemers op de hoogte zijn van de regels, dat de regels en vergunningvoorschriften duidelijk, doelgericht en proportioneel zijn en dat wordt voorkomen dat situaties escaleren en handhavend optreden nodig is. Voorlichting, bemiddeling of (maatschappelijke) ondersteuning zijn daarbij instrumenten;
5. Eigen verantwoordelijkheid van inwoners en bezoekers (toeristen) van Schiermonnikoog speelt een belangrijke rol in de naleving van regels en het leefbaar houden van het eiland.

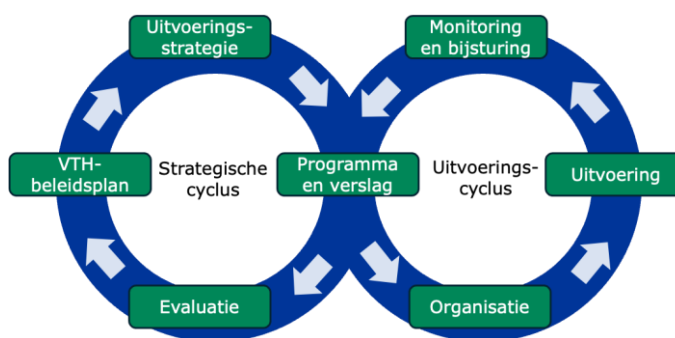
De uitvoeringsstrategie is nader uitgewerkt in hoofdstuk 5 van dit U&H-beleid.

3.4 Verbinding tussen beleid, uitvoering en kwaliteitsborging

De uitvoering van de VTH-taken staat in directe samenhang met het gemeentelijk beleid en de opgaven binnen de Omgevingswet. Op basis van een omgevings- en risicoanalyse worden prioriteiten en doelstellingen vastgesteld voor de planperiode. Deze worden jaarlijks uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma, waarin staat welke resultaten in dat jaar worden gerealiseerd. De uitvoering wordt gemonitord en hierover wordt gerapporteerd aan college en raad. Indien nodig worden prioriteiten en aanpak bijgesteld.

De gemeente borgt de kwaliteit van de VTH-uitvoering conform de geldende wettelijke kwaliteitscriteria. Dit betreft onder meer de beleids- en uitvoeringscyclus, de beschikbaarheid van voldoende capaciteit en deskundigheid, en het borgen van financiële middelen. De gemeenteraad houdt toezicht op de kwaliteit van de uitvoering op basis van de Verordening uitvoering en handhaving Omgevingsrecht.

In de periode 2026–2029 investeert de gemeente nadrukkelijk in het verder versterken van de beleids- en uitvoeringscyclus en de samenwerking tussen beleid en uitvoering, zodat beleid uitvoerbaar en handhaafbaar is en de dienstverlening doelgericht en kwalitatief blijft. In hoofdstuk 6 wordt nader uitgewerkt hoe de kwaliteit van de uitvoering wordt geborgd en waar nodig verbeterd.

4 Prioriteiten 2026-2029

In dit hoofdstuk beschrijven we de prioriteiten en doelstellingen van het uitvoerings- en handhavingsbeleid. Per thema geven we een korte schets van het probleem, waarom de gemeente hierop inzet en wat we willen bereiken. De prioriteiten komen voort uit de risico- en omgevingsanalyse (zie bijlage 1). In de prioriteiten is onderscheid gemaakt tussen de hoofdprioriteiten, secundaire prioriteiten en aanvullende prioriteiten. Deze categorisering is van invloed op de inzet die op de thema's wordt gepleegd. Er is gekozen om te focussen op de hoge prioriteiten uit de risicoanalyse, daar waar (over het algemeen) de lage en gemiddelde risico's beperkt aan de orde komen.

Per prioriteit benoemen we de doelstellingen en op hoofdlijnen wat we gaan doen. In het jaarprogramma wordt een concrete uitwerking opgenomen wat we in dat jaar doen om de doelstelling te verwezenlijken.

4.1 Dienstverlening

Er is een visie op dienstverlening (dienstverlening op peil, 2025-2030) vastgesteld door de gemeenteraad. Met deze visie legt de gemeente vast hoe zij haar dienstverlening wil inrichten: in beweging, verbindend en waardevol voor iedereen. Persoonlijke service is hierin van belang, de kleinschalige gemeente kenmerkt zich doordat ze betrokken en toegankelijk is.

Een aantal van de opgenomen doelstellingen zijn relevant ten aanzien van het U&H-beleid en de uitvoering van de VTH-taken. Denk hierbij aan transparantie, het belang van participatie, herkenbaarheid en begrijpelijke communicatie. De beleidsmedewerker VTH heeft meegedacht in de visie op dienstverlening. Het U&H-beleid sluit aan op doelstellingen en servicenormen die zijn opgenomen in de visie op dienstverlening. Voor de aankomende jaren zijn er drie projecten in de visie op dienstverlening die aandacht vragen in het U&H-beleid en waarvoor tijd moet worden vrijgemaakt in het uitvoeringsprogramma. Dat betreft:

- Het voor inwoners verkrijgen van inzicht in de status van hun aanvraag, inclusief een goede vindbaarheid;
- Het optimaliseren van het traject van vergunningverlening op basis van de Omgevingswet, met een snelservice- en ontwikkelformule (passend bij de schaalgrootte van de gemeente Schiermonnikoog);
- Het inrichten van een meldpunt calamiteiten.

Bovenstaande onderwerpen zijn van invloed op de uitvoering van de VTH-taken, de uitvoering van de projecten vallen echter onder de verantwoordelijkheid van het programma ontwikkeling dienstverlening.

4.2 Hoogste prioriteiten

1. *Strijdig gebruik van woningen*

Schiermonnikoog kent een beperkte woningvoorraad en een krappe woningmarkt. In 2024 is er een woonvisie en huisvestingsverordening vastgesteld om de woningvoorraad te beschermen en de leefbaarheid voor inwoners op peil te houden. Een aanzienlijk aantal woningen wordt gebruikt voor recreatief verblijf, als tweede woning of door ondernemers voor het huisvesten van (tijdelijke) werknemers. Hierdoor neemt de druk op de woningmarkt toe en wordt permanente en duurzame bewoning verder verdrongen. Dat tast de leefbaarheid op het eiland aan. Zowel uit de bestuurlijke ambities, de omgevings- als risicoanalyse (strijdig gebruik van een pand, niet toegestane bedrijfsactiviteiten en illegale bewoning) blijkt de prioriteit van het onderwerp. Het constateren van strijdig gebruik en het daarop handhaven is juridisch en praktisch complex.

Om de leefbaarheid op het eiland te behouden is het belangrijk om de woningvoorraad voor inwoners te beschermen. Door strijdig gebruik tegen te gaan blijft de woningvoorraad beschikbaar voor permanente bewoning. Hiermee wordt voorkomen dat sociale cohesie en leefbaarheid in het dorp worden aangetast.

Voor seizoenarbeiders is er structureel een tekort aan geschikte en veilige huisvesting. De toeristische en economische sector is afhankelijk van seizoenarbeiders, veilige en legale huisvesting is voor hen van belang. Tegelijkertijd moeten uitwassen van illegale en onveilige bewoning worden voorkomen.

Het doel voor de komende jaren is om het strijdig gebruik te beperken en te zorgen dat de huidige voorraad strijdig gebruikte woningen niet toeneemt. Vanuit de VTH-taken dragen we bij aan doelstellingen die op zijn genomen in de woonvisie en huisvestingsverordening, beiden vastgesteld in 2024. De focus en prioriteit ligt op het recreatieve gebruik of de verhuur van woningen. Via actuele informatie op onze website en een bredere informatiecampagne zetten we in op het actief informeren van (nieuwe) bewoners, zodat zij bewust zijn de geldende regels en wat al dan niet mogelijk is.

Door het handhaven op strijdig gebruik beter mogelijk te maken, zetten we in om de huidige voorraad te verkleinen. Actieve handhaving heeft ook een preventieve en waarschuwende werking richting de samenleving. Daarnaast kijken we naar de facilitering van veilige en legale (personeels-)huisvesting, zodat ook in dat kader het strijdig gebruik afneemt.

2. Brandveiligheid

Het merendeel van panden op Schiermonnikoog voldoet aan gestelde eisen. In het geval er niet wordt voldaan gaat het om situaties waar er geen direct gevaar optreedt voor gebruikers en bezoekers. Het toezicht op brandveiligheid is beperkt, de beoordeling van de constatering en opvolging van acties vraagt om veel capaciteit. Er is een tekort aan capaciteit om deze constatering goed op te volgen. Dat beperkte de mogelijkheid om hierop in te zetten.

Ondanks het relatief goede naleefgedrag acht de gemeente Schiermonnikoog brandveiligheid als een belangrijk onderwerp en wil het naleefgedrag op peil houden. Brandveiligheid raakt immers aan de directe veiligheid en gezondheid van bewoners, bezoekers en toeristen. Voor een veilige leef- en verblijfsomgeving is het noodzakelijk dat panden voldoen aan de eisen.

Met de VTH-taken behouden we de brandveiligheid van panden en daarmee de veiligheid van inwoners en toeristen door panden in beeld te brengen die niet voldoen aan de gestelde eisen, levensbedreigende situaties direct te beëindigen en de voorraad onveilige panden te stabiliseren. Levensbedreigende situaties pakken we direct op en leggen we stil of er wordt een gebruiksstop opgelegd. Hiermee borgen we de veiligheid van inwoners en bezoekers van het eiland.

Het aantal panden dat niet voldoet aan de eisen mag niet toenemen. Op basis van de nulmeting in 2025 bepalen we jaarlijks in het programma bij hoeveel panden we handhavend optreden. Voorafgaand aan het handhavend optreden versturen we een vooraankondiging, waarmee we de mogelijkheid bieden de situatie te verbeteren. Op basis van een hercontrole wordt de situatie beoordeeld en, indien nodig, opgetreden. De LHSO vormt hiervoor het uitgangspunt.

3. Beschermd dorpsgezicht & overtuinen

Het dorp Schiermonnikoog heeft een beschermd dorpsgezicht, karakteristiek zijn de overtuinen. Illegale bouwactiviteiten, sloop van panden of ingrepen in de overtuinen tasten dit unieke dorpsbeeld aan. Dergelijke veranderingen zijn vaak onomkeerbaar. Naast nieuwe veranderingen is er daarnaast sprake van bestaande, complexe situaties waarin het dorpsgezicht en/of de overtuinen zijn aangetast. Bij de overtuinen speelt daarbij de problematiek van het illegaal plaatsen van bouwwerken in de overtuinen en/of aanpassingen die niet conform het gewenste beeld (inspiratiegids) zijn. De verduurzamingsopgave speelt hier een belangrijke rol en daar dient extra aandacht te zijn voor de bescherming van het dorpsgezicht. Het welstandsbeleid biedt de kaders in wat kan worden gedaan t.b.v. de verduurzaming van de woningen.

Het dorpsgezicht en de overtuinen dragen sterk bij aan de identiteit en aantrekkelijkheid van Schiermonnikoog. Het behoud hiervan is belangrijk voor inwoners, toeristen en de cultuurhistorische waarde van het eiland.

Met de VTH-taken dragen we bij aan het beschermen en behouden van het beschermd dorpsgezicht en de in stand houding van de overtuinen. Dat doen we door illegale situaties direct aan te pakken. Preventief zetten we hierop in door bewoners te informeren over de mogelijkheden ten aanzien van hun situatie, de inspiratiegids overtuinen draagt hieraan bij en draagt bij aan een heldere vergunningverlening.

We houden toezicht door gebruik van luchtfoto's en beoordeling ter plaatse. Op deze manier houden we zicht op veranderingen en illegale situaties. Afhankelijk van de situatie grijpen we in en leggen we werkzaamheden stil. Jaarlijks pakken we een bestaand dossier op om op te handhaven. Dit heeft als doel om situaties te herstellen en er gaat ook een waarschuwend effect vanuit naar inwoners. Door regels en kaders te verankeren kunnen we beter handhaven op situaties.

4.3 Middelhoge prioriteiten

4. Verkeerssituatie

De afgelopen jaren is de verkeerssituatie op Schiermonnikoog veranderd, de gemeente constateert een toename van het aantal auto's (gemotoriseerde voertuigen) op het eiland. Enerzijds hangt dit samen met logistieke toevoer op het eiland in relatie tot het toerisme. Hierbij kan gedacht worden aan linnen-wagens, de toevoer en bevoorrading van horeca (in de ochtend). Het toerismeseizoen loopt steeds langer door, waardoor de vervoersbewegingen toenemen. Daarbij nemen zowel eilanders als toeristen vaker hun auto mee naar het eiland. Hoewel de politie controles uitoefent bij de veerhaven, kunnen zij daar beperkt aanwezig zijn. Daardoor is het niet mogelijk om toezicht te houden op auto's die het eiland daadwerkelijk verlaten. Anderzijds ontstaat er meer verkeer op het eiland door diverse (ver)bouwprojecten en de aanvoer van materialen en ondernemers op het eiland. Op de toename van gemotoriseerde voertuigen is het eiland niet berekend. Ook is er een (bestuurlijke) wens om het foutparkeren aan te pakken.

In combinatie met het groeiende aantal toeristen op het eiland, wat resulteert in meer wandelend en fietsend verkeer, ontstaan er meer onveilige verkeerssituaties. De gemeente Schiermonnikoog is een onderzoek gestart waarbij het aantal verkeersbewegingen wordt gemeten, zodat de groei hiervan in beeld kan worden gebracht.

Met de VTH-taken dragen we bij aan de beheersing van de verkeerssituatie op Schiermonnikoog door het vergunningenbestand actueel te houden en de vergunningverlening voor auto's te toetsen aan de daarop gestelde regels.

Door mensen aan te spreken op foutparkeren en (tijdelijk) over te gaan op beboeten wordt er ingegrepen op het foutparkeren.

5. Controle op horeca vergunningen en overlast van de horeca

In de dorpskern wordt steeds vaker overlast ervaren door bezoekers van de horeca. Normen voor overlastbeperking zijn beperkt en zijn niet opgenomen in de vergunningen. Daarnaast ontbreekt er een horeca-beleid, waardoor de situaties om te handhaven zich beperken. In 2014 is het 'Convenant Horeca' ondertekent (o.a. gemeente, politie en horecaondernemers), daarin zijn afspraken gemaakt om overlast te beperken. Partijen zijn aanspreekbaar op deze afspraken, maar het biedt voor de gemeente geen mogelijkheid om op te handhaven. Daarbij is het toezicht moeilijk uitvoerbaar, vanwege beperkte capaciteit binnen de gemeente, het ontbreken van BOA's op het eiland en de terugtrekkende beweging op (kleine) handhavende taken van de politie op het eiland. De horeca is belangrijk voor de economie en toeristische beleving van het eiland, maar mag niet ten koste gaan van leefbaarheid en nachtrust. Duidelijke regels en selectieve handhaving zorgen voor balans tussen levendigheid en rust.

Door heldere kaders en regels op te stellen is voor ondernemers duidelijk waar we op handhaven. We houden periodiek toezicht op het naleven van de regels, een vergunning-controle, de Alcoholwet en treden handhavend op als de regels worden overtreden. Daarmee beperken we zoveel als mogelijk de overlast op het eiland, met name in het zomerseizoen, om bij te dragen aan de leefbaarheid op het eiland.

We treden handhavend op binnen de horeca door middel van controles, het controleren van de vergunningen (van schenken van alcohol) en op het gebruik van drugs. Ook de handhaving buiten de horeca heeft onze aandacht, daarbij kan gedacht worden aan overlast van (dronken) mensen op straat en vandalisme.

De beperkte (toezicht)capaciteit is een belangrijk aandachtspunt, dat maakt samenwerking met de politie en de horecaondernemers essentieel. We verkennen als gemeente welke mogelijkheden er zijn en wat wij hierin kunnen betekenen.

4.4 Aanvullende prioriteiten

6. Ontbreken van herplant

Uit de risicoanalyse blijkt er sprake te zijn van een hogere risico op het ontbreken van herplant na kap van een boom. Voor een groot deel van de bomen is er sprake van een herplantplicht. Voor alle bomen op het eiland is een kapvergunning nodig (zie verordening 2011). Door de beperkte capaciteit zijn we gedwongen om keuzes te maken. Het is daardoor moeilijk om toezicht te houden op de herplantplicht en hier actief op te handhaven. Waar mogelijk zetten we ons hiervoor in.

We vinden het belangrijk om de bomen op het eiland in stand te houden, daarmee dragen we bij aan de leefbaarheid op het eiland. Dat geldt ook voor bomen op privéterreinen. Herplant is daarbij een belangrijk aspect. Steekproefsgewijs controleren we of aan de herplantplicht is voldaan. Indien we signalen ontvangen van illegale kap of ontbrekende herplant nemen we contact op met de inwoner of initiatiefnemer en verzoeken we hen over te gaan tot herplant.

7. Circulaire economie

De gemeente heeft de ambitie om duurzaamheid en circulariteit te stimuleren. Bij sloop liggen er kansen om het hergebruik van materialen te realiseren. Door circulair slopen te stimuleren kan de hoeveelheid afval verminderd worden en wordt bijgedragen aan de circulaire doelen van de gemeente. Dit vraagt de juiste infrastructuur op het eiland.

De circulaire economie kan ook worden bevorderd door het opslaan van grond op het eiland. In de huidige situatie wordt grond afgevoerd naar het vaste land, daar tijdelijk opgeslagen en vervolgens teruggebracht naar het eiland. Dat vraagt extra vervoersbewegingen. Opslagmogelijkheden van de grond op het eiland verkleinen het aantal bewegingen van en naar het eiland en draagt bij aan de circulaire ambities van Schiermonnikoog.

De gemeente wil inwoners, ondernemers en aannemers bewust maken van de mogelijkheden van de circulaire economie. We sluiten aan bij de doelstellingen die zijn gesloten in het samenwerkingsverband van de Waddeneilanden. Vanuit VTH dragen we daaraan bij door hen te informeren en voorlichting te geven, zo maken we inwoners en ondernemers bewust van een circulaire economie en de mogelijkheden die er zijn op Schiermonnikoog.

8. Wadlopers & droogvallers

Wadlopers en droogvallers veroorzaken verstoring van natuurwaarden in het Natura2000-gebied. De gemeente heeft hier beperkte bevoegdheden: Provincie en Rijkswaterstaat zijn het bevoegd gezag en Natuurmonumenten is de beheerder van de natuurgebieden op Schiermonnikoog. De bescherming van de natuurwaarden is echter cruciaal voor de unieke identiteit voor Schiermonnikoog. De gemeente wil hier actief op samenwerken en signaleren aan het bevoegde gezag. Dit doet zij door structureel overleg te voeren en meldingen door te zetten aan het bevoegde gezag.

VTH draagt bij aan het behoud van de natuur op Schiermonnikoog door meldingen over situaties door te zetten aan de bevoegde gezagen

5 Uitvoeringsstrategie

Leidend voor de wijze waarop het VTH-instrumentarium wordt ingezet is de 'uitvoeringsstrategie'. Het vastleggen hiervan voor de Omgevingswet is een wettelijke verplichting. De uitvoeringsstrategie bestaat uit een aantal onderdelen:

- Preventiestrategie
- Vergunningstrategie
- Toezichtstrategie
- Handhavingsstrategie
- Gedoogstrategie

Voor de uitvoering worden in het uitvoeringsprogramma kritische prestatie-indicatoren (KPI's) opgesteld om de realisatie van de uitvoeringsstrategie te kunnen monitoren en waar nodig bij te sturen. In de kern is de strategie die de gemeente Schiermonnikoog volgt bij de inzet van VTH als volgt; in de bijlagen is deze in detail uitgewerkt.

5.1 Preventiestrategie

Voorkomen is beter dan genezen. Als bijvoorbeeld een illegale verbouwing van een beschermd dorpsgezicht wordt stilgelegd brengt dat voor de gemeente én de initiatiefnemer (hoge) kosten met zich mee. Bovendien bestaat de kans dat een deel van de monumentale waarde al verloren is gegaan. Het is belangrijk dat inwoners en ondernemers goede voorlichting krijgen over wat de regels zijn, wat de mogelijkheden zijn om een initiatief (toch) te realiseren én wat de gevolgen van het niet naleven van regels zijn. Preventie kan door:

- Voorlichting gericht op bekendheid met de regels en mogelijkheden;
- Voorlichting gericht op informatie over steun die een initiatiefnemer kan krijgen, bijvoorbeeld over subsidiemogelijkheden bij onderhoud of renovatie binnen het beschermde dorpsgezicht;
- Voorlichting gericht op een vergroting van het bewustzijn van bijvoorbeeld brandveiligheidsrisico's, informatie acties over brandveiligheid (inwoners) of ondermijningsrisico's (ondernemers);
- Het bevorderen van participatie, dat wil zeggen dat een initiatiefnemer ook de omgeving betreft;
- Bemiddeling aanbieden daar waar er klachten of conflicten zijn of dreigen rond een initiatief of activiteit;
- Het goed organiseren van de 'oor en oog' functie, ook van de brandweer, Wetterskip of de FUMO. Dat kan door breed te kijken of periodiek een 'schouw' te houden;
- Vroeg signalering is belangrijk om te voorkomen dat schade kan ontstaan of er handhavend moet worden opgetreden;
- Samenwerking zoeken waar het gaat om het terugdringen van overlast en illegaal gebruik van panden.

Voorlichting kan met algemene informatie via de website, folders of voorlichtingsavonden. Maar ook door open te staan voor vragen, het geven van voorlichting aan een initiatiefnemer of het benaderen van specifieke doelgroepen als 'realiserende partijen' (architecten, bouwbedrijven etc.) of ondernemers in de dorpskern en agrarische bedrijven in het buitengebied.

Een goede preventiestrategie kan alleen slagen bij een goede samenwerking met andere teams en taakvelden. Het is belangrijk dat er duidelijke kaders voor wat de ambities van de gemeente zijn en welke ruimte er is voor initiatieven, dat wil zeggen in beleidsdocumenten en vooral in het omgevingsplan. Daarbij is een toets van de

uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid belangrijk en dus dat VTH vroegtijdig wordt betrokken bij de beleids- en planvorming.

In het jaarlijkse uitvoeringsprogramma wordt vastgelegd hoe in dat jaar concreet wordt ingezet op preventie en wat daarmee moet worden bereikt.

5.2 Vergunningstrategie

Activiteiten die onder de Omgevingswet of lokale regelgeving (zoals de APV en de Kapverordening) vallen moeten voldoen aan de algemene regels uit deze verordening. Daarnaast is in bepaalde gevallen een vergunning nodig of is sprake van meldings- of informatieplichten. Bijvoorbeeld bij nieuwbouwprojecten of verbouwingen aan monumenten. Voor minder ingrijpende activiteiten, zoals een kleine verbouwing, volstaat het melden dat de activiteit wordt uitgevoerd. Dat laatste is belangrijk zodat de gemeente eventueel een controle kan uitvoeren. Meer specifiek heeft de gemeente de volgende taken als het gaat om vergunningverlening:

- Het verlenen, weigeren, wijzigen of (gedeeltelijk) intrekken van een vergunning of ontheffing;
- Het behandelen van een melding of de informatie die op basis van een informatieplicht is aangeleverd;
- Het besluiten over maatwerkvoorschriften en/of gelijkwaardigheid.

Vergunningverlening levert een bijdrage aan het verbeteren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en het naleven van de regels die van toepassing zijn. Voor het bepalen van de acceptabele kwaliteit moeten de verschillende belangen tussen de voorgenomen activiteiten en de gevolgen voor de fysieke leefomgeving zorgvuldig zijn afgewogen. De belangrijkste toetsingskaders zijn het omgevingsplan, het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl, voor bouwen, slopen en brandveilig gebruik), het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal, voor milieubelastende activiteiten) en het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen (Bgbop, brandveiligheid anders dan bouwwerken).

Vergunningen en besluiten over initiatieven moeten kwalitatief op orde zijn. Dat houdt enerzijds in dat ze voldoende ruimte bieden aan een te nemen initiatief en de omgevingskwaliteit borgen. Anderzijds moet een vergunning de initiatiefnemer de handvatten bieden om de gestelde regels na te leven en moet de vergunning handhaafbaar zijn. Het beoordelen van en besluiten over een aanvraag voor een omgevingsvergunning, gebeurt:

- In overeenstemming met de (landelijke, provinciale en lokale) wet- en regelgeving;
- In de geest van de Omgevingswet (“ja mits” i.p.v. “nee tenzij”);
- Integraal;
- Op transparante wijze en juridisch correct;
- In duidelijke en begrijpelijke taal (B1-niveau waar mogelijk);
- Vanuit een dienstverlenende opstelling;
- Doelmatig en specifiek (geen overbodige voorschriften);
- Door vooraan in de begeleidende brief te benadrukken wat belangrijke aandachtspunten zijn bij de realisatie. Zoals dat bijvoorbeeld nog niet mag worden gestart, omdat nog andere toestemmingen nodig zijn en het tijdig (en op welke momenten) aanleveren van constructieberekeningen.

De gemeente stuurt erop aan dat een initiatiefnemer eerst een vooroverleg heeft voor een formele aanvraag wordt ingediend. De behandeling daarvan richt zich op de wenselijkheid van het initiatief (ruimtelijke inpasbaarheid, welstand), niet op de technische beoordeling. In voorkomende gevallen wordt aan een initiatiefnemer wel meegegeven wat mogelijke kritische punten (kunnen) zijn bij de technische beoordeling.

Het algemene uitgangspunt is dat de initiatiefnemer een eigen verantwoordelijkheid heeft in het aanleveren van een volledige en integrale (ontvankelijke) aanvraag. In het kader van de preventiestrategie zal de gemeente

daarom zorgen dat regels voldoende duidelijk zijn. Waar nodig worden deze (bij particuliere aanvragers) tijdens het vooroverleg nog nader toegelicht.

Voor de toetsing gebruikt de gemeente een toetsprotocol, gebaseerd op het toetsprotocol van de Vereniging van Bouw en Woningtoezicht (VBwt). Bij activiteiten met een laag risico vindt geen toetsing of alleen toetsing van uitgangspunten van de aanvraag plaats. Bij activiteiten met een hoog risico wordt integraal of steekproefsgewijs getoetst. In de praktijk betekent dit dat vooral bij risicovolle gebouwen (complexe constructies, gebouwen met publieke-functies en/of zorgfuncties, monumenten, sloop met asbest/grote sloopwerkzaamheden) integraal worden getoetst en bij bijvoorbeeld *verbouwingen* aan eengezinswoningen, kleine verbouwingen en rijtjeswoningen geen of alleen toetsing van uitgangspunten plaatsvindt.

Door het in werking treden van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen vervalt gefaseerd een deel van de bouwtechnische toetsing en toezicht door de gemeente. Dat geldt in de planperiode van 2026-2029 vooralsnog alleen voor de nieuwbouw van kleinere bouwwerken (woningen, kleine bedrijfspanden etc.). In plaats hiervan vindt toetsing en toezicht door een zogenaamde kwaliteitsborger plaats die risicomatrix en een borgingsplan opstelt dat voor aanvang van de bouw moet worden overlegd aan de gemeente, de Bouwmelding. De gemeente toetst bij bouwwerken die onder de gevolgklasse 1 valt of een kwaliteitsborger gecertificeerd is en van een toegestaan instrument gebruikt maakt. Voor overige bouwwerken blijft de gemeente verantwoordelijk voor de bouwtechnische toetsing.

Daarnaast kan voor deze gevallen nog een omgevingsvergunning Bouwen nodig zijn. Daar toetst de gemeente bijvoorbeeld aan het omgevingsplan, welstand en de bodemkwaliteit.

In voorkomende gevallen kan de gemeente besluiten om een Bibob-toets uit te voeren. Dat wil zeggen als er signalen zijn dat de vergunning mogelijk gebruikt wordt om criminele of illegale activiteiten mogelijk te maken. Aan elke vergunning onder de Omgevingswet zal een lichte toets worden gedaan, op basis van het vastgestelde beleid. Aan de hand van deze toets wordt bepaald of een diepgaander onderzoek nodig is.

In bijlage 2 is het toetsingskader voor de beoordeling van vergunningaanvragen in detail uitgewerkt.

5.3 Toezichtstrategie

Toezicht is belangrijk om zicht te houden op de naleving van wet- en regelgeving en om waar nodig (handhavend) te kunnen optreden. Daarnaast draagt toezicht bij aan het zicht houden en krijgen op ontwikkelingen en resultaten van de inzet. Op basis daarvan kan worden beoordeeld of de uitvoering ook effectief is. Of dat gesignaleerde ontwikkelingen aanleiding kunnen zijn het beleid tegen het licht te houden. Bijvoorbeeld waar het gaat om ontwikkelingen in het beschermde dorpsgezicht, de wijken of het buitengebied.

Het toezicht heeft betrekking op het gebruik van de fysieke leefomgeving (omgevingsplan), welstand, de bouwtechnische eisen waaronder constructieve veiligheid en de brandveiligheid. De brandweer gaat mee met controles bij bouwwerken waar op basis van de eigen toetsmatrix van de brandweer een hoog risicoprofiel geldt.

De uitvoering van het toezicht vindt op verschillende momenten en manieren plaats:

- In de realisatiefase tijdens en volgend op het bouw- of sloopproces;
- Thematisch, projectmatig of programmatisch toezicht in de gebruiksfase;
- Ad hoc controles naar aanleiding van meldingen, klachten, handhavingsverzoeken;
- Als vervolg op een eerdere controle of handhavingsbesluit.

Er wordt gewerkt aan de invulling van het Bibob-beleid en de aanpak van toezicht op ondermijnende criminaliteit. Eenmaal vastgesteld kan dit beleid leiden tot inzet vanuit de VTH-taken, een gestructureerde toezichtsaanpak en tot noodzaak om betrokken medewerkers nader op te leiden.

De prioriteiten in het toezicht (hoe vaak en hoe diepgaand controleren) zijn bepaald op basis van een omgevings- en risicoanalyse. De prioriteiten worden jaarlijks in het uitvoeringsprogramma gespecificeerd of bijgesteld. Bijvoorbeeld op basis van nieuwe inzichten, ontwikkelingen (beleid, wetgeving, samenleving) of ervaringen uit het toezicht in het jaar ervoor. Voor de diepgang van het toezicht gaat de gemeente uit van het toezichtprotocol van de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht (VBWTN). Hierin is aangegeven hoe vaak en hoe diepgaand de gemeente controleert. Dit loopt parallel met het toetsprotocol van vergunningverlening.

Bij een overtreding weegt de toezichthouder de ernst van de overtreding én de reden van de overtreding af. Niet of onvoldoende naleven kan een bewuste keuze zijn van degene die wordt gecontroleerd, maar kan ook een gevolg zijn van het onvoldoende kennen van de regels. Het uitvoeren van een controle is een gelegenheid om waar nodig aanvullende voorlichting te geven. Waar mogelijk wordt erop aangestuurd dat de overtreding vrijwillig ongedaan gemaakt wordt. Waar die bereidheid er niet is, als de overtreding een groot risico voor bijvoorbeeld de (brand)veiligheid is of er al schade aan een monument is aangericht, zal de gemeente handhavend optreden.

In bijlage 3 is de toezichtstrategie verder uitgeschreven.

5.4 Handhavingsstrategie

De strategie die de gemeente Schiermonnikoog volgt na een overtreding is in lijn met de Landelijke Handhavings Strategie Omgevingsrecht ([LHSO](#)). Die bestaat uit een aantal stappen:

1. Het kwalificeren van een overtredingssituatie: de ernst van de gevolgen voor de fysieke leefomgeving én de typering van de overtreder (van 'goedwillend' tot 'crimineel');
2. Het bepalen van eventueel verzwarende aspecten: onomkeerbaarheid situatie, herhaalde overtreding, financieel gewin overtreder, andere strafbare feiten etc.;
3. Het bepalen van de interventie: van 'aanspreken' tot 'bestuurs- en strafrechtelijk ingrijpen';
4. Eventuele afstemming tussen de betrokken handhavingspartners en andere instanties;
5. Het vastleggen van de afspraken en het optreden zelf.

De gemeente heeft verschillende juridische instrumenten tot haar beschikking om te handhaven. Bestuursrechtelijk zijn dat een last onder dwangsom (LOD), een last onder bestuursdwang (LOB), het schorsen of intrekken van vergunningen, het opleggen van een bestuurlijke boete of het uitoefenen van verscherpt toezicht. Bij een dreigende overtreding of een dreigende illegale situatie kan de gemeente, in bepaalde situaties wanneer de overtreding zeer waarschijnlijk gaat plaatsvinden, een preventieve last onder dwangsom of bestuursdwang opleggen.

Ons uitgangspunt in de handhavingsstrategie is dat een overtreding ongedaan gemaakt wordt en eventuele schade wordt hersteld. Bij de handhaving onderscheidt de gemeente wel een aantal gradaties. Afhankelijk van de situatie zal de gemeente in eerst aanleg het gesprek aangaan met de overtreder.

Er kan sprake zijn van een afwijking van de voorschriften, maar dat er maatregelen zijn getroffen die tot hetzelfde beschermingsniveau leiden (gelijkwaardigheid). Als op een andere wijze dezelfde veiligheid, bescherming van de gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van het milieu wordt gerealiseerd, het een en ander ter beoordeling van de gemeente of haar adviseurs, zal de gemeente een 'besluit gelijkwaardige voorziening' nemen.

Er zijn ook situaties waarbij er formeel sprake is van een overtreding, er geen gelijkwaardige oplossing is, maar waarbij de illegale situatie in principe wel vergunbaar is. In dat geval wordt de overtreder uitgenodigd om een vergunningaanvraag in te dienen.

Is dat niet aan de orde maar is de overtreder wel bereid de schade te herstellen, dan worden daar afspraken over gemaakt en termijnen voorgesteld. Daarbij kan de gemeente toch een sanctie opleggen als 'stok achter de deur'. Die wordt pas geëffectueerd als de gemaakte afspraken niet zijn nagekomen.

Als een overtreding een acuut gevaar met zich meebrengt, er onherstelbare schade is aangericht, er sprake is van recidive (herhaalde overtreding) of niet meewerken aan herstelafspraken, treedt de gemeente altijd handhavend op. Bij onherstelbare schade (monument, landschap) doet de gemeente aangifte bij de politie en/of legt zelf een bestuurlijke boete op.

Bij bouwwerken die onder gevolgklasse 1 vallen treedt de gemeente handhavend op bij:

- *Het ontbreken van een bouwmelding bij bouwwerken in Gevolgklasse 1;*
- *Bouwen zonder of met onbevoegde kwaliteitsborger of niet toegestaan instrument;*
- *Een onvolledig borgingsplan of risicomatrix;*
- *Wijzigingen aan het bouwwerk waardoor het niet meer in Gevolgklasse 1 valt;*
- *Constatering van kwaliteitsborger, waardoor kwaliteitsborger geen verklaring kan afgeven.*

Bij het opleggen van een sanctie volgt de gemeente de landelijke leidraad voor het bepalen van de hoogte van dwangsommen en begunstigingstermijnen.

De gemeente stelt ook prioriteiten in de handhaving. In lijn met de toetsingskaders voor de vergunningverlening en het toezicht heeft handhaving van ernstige risico's voor de constructieve veiligheid, de brandveiligheid, strijdig gebruik of (onherstelbare) schade aan een monument hoge prioriteit. Een lage prioriteit wordt gegeven aan administratieve overtredingen en overtredingen met zeer klein risico of zeer beperkte schade. Verzwarende omstandigheden kunnen wel zijn het hebben begaan van overtredingen in het verleden en klachten media-aandacht en/of handhavingsverzoeken.

Als de gemeente zelf of een andere overheid in overtreding is (constructie, brandveiligheid, gebruik, welstand) wordt dezelfde lijn gevolgd als hiervoor beschreven.

Op het gebied van alcohol en drugs dient de gemeente over een preventie- en handhavingsplan (P&H-plan) te beschikken.

In bijlage 4 is de handhavingsstrategie nader beschreven.

5.5 Afzien van handhaving

In zeer uitzonderlijke situaties kan de gemeente afzien van handhaving en de overtreding gedogen. Dat is altijd aan een termijn gebonden en niet langer dan strikt genomen noodzakelijk. Conform het landelijke beleidskader gedogen (Gedogen in Nederland, 1996) hanteert de gemeente daarbij de volgende lijn:

- De activiteit is verantwoord uit het oogpunt van bescherming van de fysieke leefomgeving;
- Er bestaat concreet uitzicht op legalisatie van de activiteit;
- Een ontvankelijke vergunningaanvraag is ingediend én een voorlopige inschatting is gemaakt waaruit blijkt dat de activiteit vergunbaar is, indien vooruitlopend op besluitvorming over vergunningverlening wordt afgezien van handhaving;
- Er dient sprake te zijn van bijzondere omstandigheden die afzien van handhaving in het concrete geval rechtvaardigen.

De gemeente gedooft niet als er sprake is van herhaalde overtredingen en/of calculerend gedrag, er sprake is van strijdigheid met andere wet- en regelgeving, als er gebouwd is zonder of in afwijking van de vergunning (die niet legaliseerbaar is) of belangen van derden zwaarder wegen dan het belang van de initiatiefnemer.

Als de gemeente een situatie gedooft, gebeurt dat uitdrukkelijk en schriftelijk, wordt het gedogen beperkt in omvang en tijd, is sprake van een zorgvuldige kenbare belangenafweging en vindt er controle plaats op het naleven van de afspraken.

6 Organisatie en kwaliteitsborging

Het is belangrijk dat de kwaliteit van de organisatie en uitvoering van de VTH-taken is geborgd. Dit is een wettelijke eis en vastgelegd in de 'Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht gemeente Schiermonnikoog' die in 2024 door de gemeenteraad is vastgesteld⁴. In dit hoofdstuk staat samengevat hoe de organisatie en kwaliteitsborging eruitzien.

6.1 Organisatie en samenwerking

De verantwoordelijkheid voor de beleidsvoorbereiding, uitvoering en bestuurlijke rapportage en evaluatie van de VTH-taken ligt bij het team 'Gebruik Ruimte, Milieu en Energie'. De personele en formatieve opbouw is als volgt, hierbij wordt uitgegaan van structurele inzet:

Functie	Aantal medewerkers	Formatie
Teamleider	1	0,45 fte
Gebiedsregisseur senior RO	1	1 fte
Vergunningverlener/gebiedsregisseur	1	1 fte
Toezichthouder	1	0,2 fte
Beleidsmedewerker OOV	1	1,0 fte
Handhavingsjurist	1	1,0 fte
Handhaving	1	0,25 fte
Handhaving oneigenlijk gebruik	Vacant	0,75 fte
Totaal		5,65 fte

Bij de uitvoering van de VTH-taken werkt de gemeente samen met verschillende externe partners.

- *Veiligheidsregio Fryslân*: De brandweer voert voor de gemeente de toetsing en het toezicht op brandveiligheid uit alleen als zij regelgericht getoetst hebben, evenals de risicogerichte en/of regelgerichte advisering ten aanzien van brandveiligheid bij bouwaanvragen volgens hun eigen opgestelde risico matrix. Daarnaast wordt samen met de brandweer ingestoken op preventie, dat wil zeggen het geven van voorlichting. Op het eiland is er een vrijwillige brandweer en het ondersteuningspeloton t.b.v. de brandweer aanwezig. Zij vormen een belangrijk actor in de eerste inzet op het eiland bij een calamiteit.
- *De FUMO*: De omgevingsdienst voert voor de gemeente de VTH-taken op het gebied van milieu uit en de omgevingsdienst voorziet de gemeente waar nodig met specialistisch (milieu)advies.
- *Wetterskip Fryslân*: Voor specifieke werkzaamheden en activiteiten is een vergunning nodig van het Wetterskip. Bij een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) met een waterbelang heeft deze organisatie een adviesrol.
- *Politie en het Openbaar Ministerie*: partner als het gaat om de strafrechtelijke handhaving.
- *De provincie Fryslân*: adviseur en verlener van toestemming/ instemming waar het gaat om vergunningen voor activiteiten in een natuurbeschermingsgebied (en er mogelijk ook een vergunningplicht is vanuit de provincie).

⁴ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR696985/1>

- *Rijksdienst voor cultureel erfgoed (RCE)*: Adviseur bij vergunningaanvragen die betrekking hebben op rijksmonumenten.

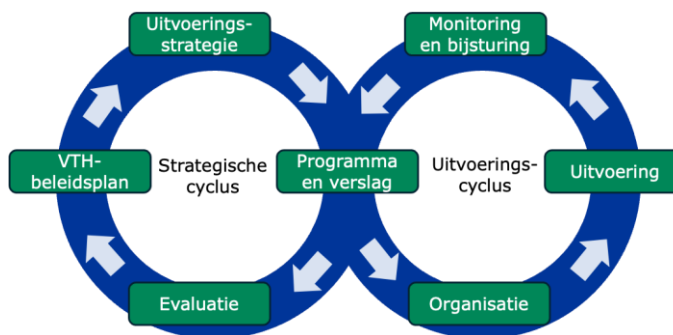
6.2 VTH-beleids- en uitvoeringscyclus

De uitvoering wordt geborgd via de VTH-beleidscyclus. Het voorliggende U&H-beleid is daarbij het kader voor de periode 2026-2029. De prioriteiten en doelstellingen worden jaarlijks vertaald in een uitvoeringsprogramma met een meerjarendoorkijk en met nadere concretisering van de doelstellingen voor dat jaar: wat moet in dat jaar worden bereikt of gerealiseerd? Daarbij wordt ook steeds gekeken of risico's veranderd zijn of dat er voor de inzet van VTH belangrijke ontwikkelingen zijn. De prioriteiten in de uitvoering worden daarbij afgestemd op de beschikbare en benodigde capaciteit en deskundigheid.

Monitoring en bijsturing

De uitvoering wordt gemonitord. Op basis daarvan wordt de uitvoering waar nodig bijgestuurd en worden geëvalueerd. De inzet is om naast de uitvoering ook de realisatie van de (jaarlijkse) doelstellingen te monitoren. Voor de ambities uit het U&H-beleid en de concrete doelstellingen in het uitvoeringsprogramma worden indicatoren ontwikkeld en waar nodig

periodiek geactualiseerd. Op deze manier kan de realisatie van de ambities worden gemonitord, de inzet waar nodig worden bijgestuurd en bevindingen uit de uitvoering terug worden gekoppeld naar beleid. Voor de uitvoeringsstrategie en operationele doelen in het uitvoeringsprogramma worden kritische prestatie-indicatoren (KPI's) opgesteld om te kunnen sturen op prestaties.

Bestuurlijke terugkoppeling

De monitoring vindt niet alleen plaats op bedrijfsvoering (inzet, kwaliteit diensten en uitvoering) maar ook op de resultaten, mede in het licht van de doelstellingen. Hierover wordt jaarlijks (jaarverslag) en tussentijds, inclusief bijzonderheden, gerapporteerd aan het college en (minimaal) jaarlijks aan de raad via het jaarverslag. Waar nodig wordt de raad tussentijds geïnformeerd aan de hand van raadsinformatiebrieven. Bij de (tussentijdse) rapportages worden de rapportages van de FUMO en de Veiligheidsregio meegenomen. Het jaarverslag en het uitvoeringsprogramma sluiten qua opzet aan bij het U&H-beleid 2026-2029.

6.3 Kwaliteitsborging

De kwaliteit van de organisatie en daarmee de uitvoering wordt geborgd door:

- Horizontaal toezicht door de gemeenteraad op het voldoen aan de kwaliteitscriteria op basis van de Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht gemeente Schiermonnikoog (2024)';
- Duidelijk interne en externe rolverdeling en toedeling van verantwoordelijkheden;
- Functiescheiding tussen onder andere vergunningverlening en toezicht, toezicht in de bouw- en gebruiksfase, vergunningverlening/advisering en handhaving en waar nodig functieroulatie;

- Beleids- en uitvoeringscyclus implementeren
- Bereikbaarheid en beschikbaarheid van medewerkers door middel van piketdiensten;
- Jaarlijkse toetsing aan het voldoen aan de kwaliteitscriteria (en waar nodig actie ondernemen);
- Het permanent op peil houden van de vakkennis;
- Continuïteit in de organisatie;
- Zorgen voor de benodigde financiële middelen, vastgelegd in de (meerjaren) begroting.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Risico- en omgevingsanalyse

Methode van risicoanalyse

Deze UHS bevat de methode voor de risicoanalyse die resulteert in een prioritering.

De risicoanalyse wordt periodiek doorlopen en deze UHS wordt bijgesteld indien er veranderende uitkomsten zijn. De reden voor het periodiek doorlopen van de risicoanalyse is omdat het VTH-taakveld dynamisch is, waarbij de dynamiek voornamelijk zit in:

- De variatie in activiteiten;
- De ontwikkelingen/veranderingen in de samenleving;
- De mate van naleefgedrag;
- Veranderende landelijke wet- en regelgeving;
- Regionaal en gemeentelijk beleid dat invloed heeft op VTH-taken.

De risicoanalyse is gebaseerd op de methode die uitgaat van het effect van activiteiten en de kans dat de effecten zich voordoen. Op basis van de 'Kans en Effect' benadering volgt een risicoscore voor activiteiten. Op basis van de risicoscore zijn de prioriteiten en vervolgens de doelen en inzet van VTH-instrumenten bepaald.

Risicoanalyse	Effectscores									Gemiddeld Effect	Kans	Score Totaal	Risico categorie
	Veilig	Gezond	Leefbaar	Duurzaam	Natuur	Cultuur	Financieel	Bestuurlijk	2				
Activiteiten	1	2	3	4	5	4	3	2	score	1	1	laag	
Activiteiten	1	2	3	4	5	4	3	2	score	2	2	gemiddeld	
Activiteiten	1	2	3	4	5	4	3	2	score	3	3	hoog	

Dit zijn de effecttypen waarop we de risicoscore invullen van 0 (geen risico) tot 5 (hoog risico)

Dit is de totaalscore voor het effect op een schaal van 0-5

Kans die we invullen van 1 (komt niet voor/zeer goed naleefgedrag) tot 5 (komt heel vaak voor/zeer slecht naleefgedrag)

Hier staan alle activiteiten of ongewenst gedrag

Totaalscore is Effect x Kans. We kunnen 'Effect' en 'Kans' wegen, dat is nu gedaan als 2:1. Ervaring is dat 'kans' anders te grote invloed heeft

De eindscore

Onderstaand is de methode toegelicht:

De risicoanalyse bevat acht typen effecten die zorgen voor een volledige en evenwichtige bepaling van de risico's van de activiteiten. Elke activiteit krijgt een score op de effecttypen en op de kans. Voor elke activiteit is het gemiddelde effect bepaald en vermenigvuldigd met de kans. Dit geeft de risicoscore.

De risicoanalyse (zie bijlage A) leidt tot de risicoscore per activiteit.

Scores van effecten

We maken onderscheid in acht typen effecten:

Effect	Typering	Voorbeeldomschrijving
Veiligheid	persoonlijk en lichamelijk letsel	instortingsgevaar, explosie, brandoverslag, vluchtbeperkingen
Gezondheid	verslechterde gezondheid en welbevinden	bodem- en luchtverontreiniging, ventilatie, waterkwaliteit, lichttoetreding
Leefbaarheid	verslechterde kwaliteit van leefomgeving	geluidsoverlast, trillingen, geurhinder, lichthinder
Duurzaamheid	uitputting van natuurlijke bronnen en milieukwaliteit op (lange) termijn	bovenmatig energieverbruik, grondstofverbruik, uitstoot
Natuur	negatieve gevolgen voor flora- en faunasoorten en natuurgebieden	stikstofuitstoot, verstoren leefklimaat, verstening
Cultuurhistorie	aantasting van archeologische en monumentale waarden	sloop en verbouwing van monumenten, grondwerkzaamheden in archeologisch waardevol gebied
Financieel	financiële gevolgen voor de samenleving	opruim- en herstelkosten bij (asbest)branden, bodemsaneringen, illegaal gebruik van gemeentegrond, concurrentievervalsing
Bestuurlijk	risico's voor het openbaar bestuur	imagoschade, negatieve publiciteit en afnemend vertrouwen in de overheid, rechtsongelijkheid

Voor ieder van de activiteiten is het effect op bovenstaande typen bepaald:

Score	Omschrijving	Toelichting
0	Niet	Geen effect
1	Beperkt	Tijdelijke hinder, van voorbijgaande aard, herstelbaar, van beperkte lokale invloed
3	Gemiddeld	Effecten, maar niet in zeer belangrijke mate, kans op persoonlijk letsel
5	Groot	Ernstige hinder, bedreiging volksgezondheid onomkeerbare schade aan natuur en milieu, grove aantasting stadsschoon

Score van kans

Op basis van registratiegegevens én ervaringen van de medewerkers is de kans bepaald dat de negatieve effecten bij de activiteiten zich voordoen. Daarbij is de volgende score gehanteerd:

Score	Omschrijving
1	Zeer goed naleefgedrag
2	Goed naleefgedrag
3	Gemiddeld naleefgedrag
4	Slecht naleefgedrag
5	Zeer slecht naleefgedrag

Score totaal

De score totaal is berekend door 2x het gemiddelde effect te vermenigvuldigen met de kans. De risicocategorie is bepaald op basis van de score totaal.

- Score totaal < 14 = laag
- Score totaal 14-20 = middel
- Score totaal > 20 = hoog

Risicoanalyse

gemeente SCHIERMONNIKOOG												Kans	Risico score	Risico categorie
Risicoanalyse Gemeente Schiermonnikoog		Veilig	Gezond	Leefbaar	Duurzaam	Natuur	Cultuur	Financieel	Bestuurlijk					
Illegaal gebruik														
a1	Strijdig gebruik van een pand	3	3	5	1	0	3	5	5	4	23	hoog		
a2	Strijdig gebruik van gemeentegrond of eigen perceel	1	1	3	0	3	0	5	3	3	10	laag		
a3	Strijdige bewoning van een bedrijfswoning	3	3	1	1	0	0	5	1	4	13	laag		
a4	(illegale) bewoning door arbeidsmigranten	5	3	5	1	1	0	5	5	5	29	hoog		
a5	Bedrijfsactiviteiten die niet zijn toegestaan	3	3	5	3	0	0	5	3	4	21	hoog		
a6	Strijdig gebruik van grond of perceel	3	1	3	1	5	1	1	3	2	9	laag		
a7	Niet toegestane activiteiten in (archeologisch of natura2000) waardevol gebied	3	0	1	1	3	5	1	3	2	9	laag		
a8	Niet toegestane activiteiten in gebieden met oorlogsresten	5	3	1	1	3	3	1	3	2	10	laag		
a9	Niet toegestane woningsplitting	3	1	3	1	0	0	3	3	3	9	laag		
a10	Niet toegestane kamerverhuur	5	1	5	1	0	0	5	3	4	18	gemiddeld		
a11	Niet toegestane toeristische (woning)verhuur en permanente bewoning recreatieverblijf	1	1	5	1	0	0	3	3	4	13	laag		
a12	Ondermijnende activiteiten in een pand	5	5	5	3	3	0	5	5	2	15	gemiddeld		
Bouwveiligheid en brandveiligheid (gebouwerelateerd)														
b1	Brandonveilig gebruik gebouw met zelfredzame personen	5	3	1	1	3	1	5	5	3	16	gemiddeld		
b2	Brandonveilig gebruik gebouw met niet-zelfredzame personen	5	3	1	1	3	1	5	5	1	5	laag		
b3	Brandonveilig gebruik gebouw met veelbezoekers	5	3	1	1	3	1	5	5	1	5	laag		
b4	Verwaarlozing van een (leegstaand) pand	5	3	5	0	0	1	3	3	2	10	laag		
b5	Omgevingsveiligheid bij bouwen en slopen	5	1	3	1	0	0	3	3	1	4	laag		
Bouwen en slopen														
Bouwen: nieuwbouw														
c1	Realiseren woongebouw	5	1	1	3	0	0	3	3	1	4	laag		
c2	Realiseren kinderopvang	5	3	1	3	0	0	3	3	1	5	laag		
c3	Realiseren gebouw onderwijs	5	3	3	3	0	0	3	3	1	5	laag		
c4	Realiseren gebouw bijeenkomst	5	3	3	3	0	0	3	3	1	5	laag		
c5	Realiseren gebouw gezondheidszorg zonder bedgebed	5	1	3	1	0	0	3	3	1	4	laag		
c6	Realiseren gebouw logies	5	1	3	3	0	0	3	3	3	14	gemiddeld		
c7	Realiseren gebouw sport	5	1	3	3	0	0	3	3	1	5	laag		
c8	Realiseren gebouw winkel	5	1	3	3	0	0	3	3	1	5	laag		
c9	Realiseren bouwwerk geen gebouw zijnde	3	3	3	1	0	0	1	3	2	7	laag		
c10	Realiseren bijbehorend bouwwerk in het achtererfgebied	3	1	1	3	0	0	1	1	1	3	laag		
Bouwen: verbouw														
c11	Verbouw woongebouw / woning	3	1	1	3	1	0	3	1	2	7	laag		
c12	Verbouw van een monumentaal pand zonder of in afwijking vergunning	3	1	5	1	3	5	3	5	1	6	laag		
c13	Verbouw kinderopvang	3	1	1	3	1	0	3	3	1	4	laag		
c14	Verbouw onderwijs	3	3	3	1	1	0	3	3	1	4	laag		
c15	Verbouw bijeenkomst	3	3	3	1	1	0	3	1	1	4	laag		
c16	Verbouw gebouw gezondheidszorg zonder bedgebed	3	1	3	3	1	0	3	1	1	4	laag		
c17	Verbouw logies	3	1	3	1	1	0	3	3	2	7	laag		
c18	Verbouw sport	3	1	3	3	1	0	3	1	1	4	laag		
c19	Verbouw winkel	3	1	3	3	1	0	3	1	1	4	laag		
Bouwen: overig														
c20	Strijdigheid met eisen van welstand	0	0	3	0	0	3	3	1	2	5	laag		
c21	Overlast geluid en trilling door installaties (warmte/koude/ventilatie)	1	3	5	0	0	0	3	1	1	3	laag		
c22	Realisatie en gebruik van tijdelijke bouwwerken (podia, tent)	5	1	1	0	1	0	3	3	1	4	laag		
c23	Realisatie en gebruik van tijdelijke bouwwerken strandtent	5	1	1	1	3	0	3	5	2	9	laag		
c24	Realisatie van objecten in de openbare ruimte	0	0	5	0	0	0	3	1	1	2	laag		
c25	Realisatie van tijdelijke (woon)gebouwen en tiny houses	5	3	1	3	1	0	3	3	1	5	laag		
c26	Aanleg van een weg	1	1	1	1	3	1	3	1	1	3	laag		
c27	Aanleg van een werk	3	3	1	1	3	1	3	1	2	8	laag		

*Nb. In de uitwerking van de doelstellingen zijn de onderwerpen: strijdig gebruik van een pand, illegale bewoning door arbeidsmigranten en niet toegestane bedrijfsactiviteiten verwerkt onder prioriteit 1 'strijdig gebruik van woningen'. Deze activiteiten bleken tijdens de bespreking alle drie plaats te vinden in relatie tot strijdig gebruik van woningen.

gemeente SCHIERMONNIKOOG										Kans	Risico score	Risico categorie
Risicoanalyse Gemeente Schiermonnikoog		Veilig	Gezond	Leefbaar	Duurzaam	Natuur	Cultuur	Financieel	Bestuurlijk			
slopen		laag										
Slopen zonder of in afwijking van de melding		5	1	3	1	1	0	3	3	2	8	laag
Verwijderen van asbest zonder of in afwijking van de melding		3	5	3	3	3	0	5	5	2	13	laag
Stook		laag										
Overlast door stoken van haarden		1	5	3	3	1	0	1	1	2	8	laag
Openbare ruimte		laag										
Illegale kap of ontbreken herplant		1	3	5	5	3	3	1	3	4	25	hoog
Illegale reclame		1	0	5	1	0	1	1	1	1	3	laag
Dumpen van afval		3	5	5	1	1	0	5	3	1	5	laag
Onvoldoende invulling van landschappelijke inpassing		1	1	5	3	5	3	3	3	2	12	laag
Verkeerd aanbieden tuinafval		3	1	1	3	0	0	1	3	4	11	laag
Verkeerd aanbieden van huishoudelijk afval / bijzetten bij afvalcontainers		1	1	5	1	1	0	1	1	2	6	laag
Zwerfafval		1	1	5	3	3	0	3	1	4	17	gemiddeld
Voorwerpen op of aan een openbare plaats (containers ed.)		5	1	3	1	0	0	1	1	2	6	laag
Realisatie van een inrit		1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	laag
Evenementen risicovol (B en C)		5	5	5	3	1	0	5	5	2	14	laag
Evenementen minder risicovol (D en A)		3	1	3	1	1	0	3	3	1	3	laag
Evenementen illegaal		5	3	5	1	1	0	3	3	2	10	laag
Terrassen		3	0	3	1	1	0	5	3	1	3	laag
Overlast, gevaar of verontreiniging door huisdieren		3	3	5	0	3	0	1	1	3	13	laag
Illegaal vuurwerk / carbidshieten		5	5	5	0	3	0	5	5	3	20	gemiddeld
Innemen standplaatsen		1	1	3	0	0	0	3	1	1	2	laag
Hinderlijk of gevaarlijk parkeren		3	0	5	0	0	0	1	3	3	9	laag
Illegaal crossen door natuurgebied of weilanden		3	1	5	1	5	0	3	3	1	5	laag
(Jeugd)overlast door drugsgebruik en drugshandel		5	3	5	0	1	0	3	5	2	10	laag
Overlast door (groepen van) personen		3	1	5	0	1	0	3	3	3	11	laag
Overlast/verloeding door fiets- en autowrakken		1	1	3	0	1	0	3	3	2	5	laag
Winkelutstallingen		3	0	3	0	0	0	1	1	1	2	laag
Fietzers en voertuigen in een wandelgebied		5	0	5	0	0	0	1	1	2	6	laag
Stropen		5	3	1	1	5	1	3	1	1	5	laag
Verbanden van afvalstoffen		1	3	5	1	5	0	3	3	1	5	laag
Kampvuren		3	1	1	1	5	0	3	1	2	7	laag
Bedrijven in de woonomgeving		laag										
Exploitatie van horeca (geluid, openbare orde, alcoholverstreking)		3	5	5	1	0	0	1	3	4	18	gemiddeld
Strijdige alcoholverstreking door paracommercie		0	5	3	0	0	0	5	3	3	10	laag
Naleving leeftijds grens alcoholverstreking door supermarkten en slijters		0	5	1	0	0	0	3	3	1	3	laag
Bedrijven buiten de woonomgeving		laag										
Strandtenten en of horeca rondom strand		3	5	3	1	3	0	1	3	3	15	gemiddeld
Overig		laag										
Afkoppeling hemelwaterafvoer / waterinfiltratie		1	1	1	3	5	1	1	1	1	4	laag
Ligplaatsen van boten in jachthaven		1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	laag
Niet toegestane kansspelautomaat		1	3	3	0	0	0	1	3	1	3	laag
Kansspel: loterij of bingo		1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	laag
Seksinrichtingen of sekswerkers illegaal		3	3	5	0	0	0	1	3	1	4	laag

Bijlage 2: Uitvoeringskaders

Uitvoeringskader preventie

Bij preventie gaat het om het van nature nakomen van regels over leefbaarheid, veiligheid en duurzaamheid. Door vooraf te investeren in inzicht en duidelijkheid van regels, kan een deel van de overtredingen door inwoners en ondernemers worden voorkomen. Het betreft vooral overtredingen die door goedwillende en onbewuste overtreders worden gemaakt. We zetten op verschillende manieren in op preventie.

Zorgen voor voldoende zicht op zaken

Inzicht in wat er speelt in de gemeente is nodig om risico's (tijdig) te signaleren en eventueel weg te nemen. Het inzicht kan ook duidelijk maken of er beleidskeuzes moeten worden gemaakt. Dit doen we door:

- Het goed organiseren van de 'oor- en oogfunctie, ook van de brandweer, Wetterskip, provincie, Natuurmonumenten, netbeheerders en de FUMO. Dat wil zeggen dat de verschillende toezichthouders niet alleen naar hun eigen taakgebied kijken, maar ook alert zijn op signalen die voor een andere toezichthouder relevant kunnen zijn: strijdig gebruik, brandveiligheid, ondermijning etc. Of door periodiek een 'schouw' te houden op bedrijfsterreinen of in het buitengebied (mogelijk onder regie van OOV); vroeg signalering is belangrijk om te voorkomen dat schade kan ontstaan of er handhavend moet worden opgetreden;
- Samenwerking zoeken, bijvoorbeeld op bedrijfsterreinen waar het gaat om het terugdringen van overlast of strijdig gebruik (keurmerk veilig ondernemen, KVO).

Voorlichting

Goede voorlichting kan voorkomen dat overtredingen ontstaan uit een gebrek aan informatie en kennis. Inwoners en ondernemers worden daarom geïnformeerd over bijvoorbeeld (verandering in) landelijke en lokale wet- en regelgeving, indieningsvereisten en werkwijze van de gemeente. De gemeente onderscheidt verschillende vormen van voorlichting:

- Voorlichting gericht op bekendheid met de regels en mogelijkheden;
- Voorlichting gericht op informatie over steun die een initiatiefnemer kan krijgen, bijvoorbeeld over provinciale of landelijke subsidiemogelijkheden bij het renoveren van een monument;
- Voorlichting gericht op een vergroting van het bewustzijn van bijvoorbeeld brandveiligheidsrisico's (inwoners) of ondermijningsrisico's (ondernemers).

De voorlichting vindt plaats via de website en wordt in gedoseerde vormgegeven bij het vooroverleg, bij het aanvragen van een vergunning of tijdens het toezicht. Bij behoefte aan meer inhoudelijk (of juridisch) advies wordt de initiatiefnemer erop gewezen daarvoor contact op te nemen met marktpartijen.

Beoordeling van vooroverleg

De gemeente stuurt zoveel mogelijk aan op een vooroverleg. Daarbij wordt de wenselijkheid en haalbaarheid van een initiatief beoordeeld aan de hand van het omgevingsplan en welstandsnota en andere aspecten die specifiek worden gevraagd. Bij een positief oordeel wordt de initiatiefnemer gevraagd een formele aanvraag in te dienen voor een omgevingsvergunning of voor het wijzigen van het omgevingsplan, en wordt gewezen op welke activiteiten nog meer nodig zijn om het project te realiseren. Dan vindt de formele beoordeling plaats (Omgevingswet, omgevingsplan, Bbl, Bkl e.a.). Op deze wijze weet een initiatiefnemer snel of het initiatief in principe mogelijk is, zonder dat deze aanzienlijke kosten hoeft te maken voor tekeningen en berekeningen. Het scheelt ook de gemeente veel tijd. Een positief besluit over een vooroverleg is echter nog geen garantie dat de vergunning uiteindelijk ook verleend kan worden.

Bemiddeling

Bemiddeling kan op verschillende manieren een rol spelen bij de bevordering van het naleefgedrag en het voorkomen van handhavingssituaties. Bij de vergunningprocedure gaat het om de participatieplicht voor de initiatiefnemer. Die moet de omgeving informeren over/betrekken bij het initiatief. De gemeente kan daarbij eventueel een bemiddelende rol spelen. Bemiddeling kan ook worden ingezet bij zienswijzen en bezwaar tegen besluiten. De initiatiefnemer kan met participatie zorgdragen voor voldoende draagvlak voor z'n initiatief. Of bemiddeling wordt aangeboden daar waar klachten of conflicten zijn of dreigen rond een initiatief of activiteit.

Als er maatschappelijke weerstand tegen activiteiten bestaat of veel overlast is, maar geen wettelijke grondslag is om te sanctioneren (dan wel er formeel geen overtreding is) of een vergunning te weigeren, kan de gemeente bemiddeling inzetten om toekomstige klachten en handhavingverzoeken te voorkomen.

Bemiddeling levert vooral een bijdrage aan de verbetering van een initiatief in samenspraak met de omgeving en van de context waarbinnen het naleefgedrag tot stand moet komen. De gemeente neemt in beginsel een neutrale positie in het 'conflict' door te proberen de partijen bij elkaar te brengen. Per situatie zal de gemeente kijken wie de rol van bemiddelaar het beste op zich kan nemen; dat kan ook een gemeentelijke medewerker uit een ander team zijn.

Uitvoeringskader vergunningverlening

Uitgangspunten

Vergunningverlening levert een bijdrage aan het verbeteren en handhaven van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Voor het bepalen van de acceptabele kwaliteit worden de verschillende belangen tussen de voorgenomen activiteiten en de gevolgen voor de fysieke leefomgeving zorgvuldig afgewogen. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Initiatiefnemers zijn verantwoordelijk voor het indienen van goede en volledige (conform indieningsvereisten) aanvragen/meldingen. De gemeente houdt zich bij de taakuitvoering aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals het zorgvuldigheidsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het gelijkheidsbeginsel;
- Vergunningen zijn afgestemd op de geldende wet- en regelgeving (landelijk, provinciaal en lokaal) alsmede op lokaal en provinciaal beleid;
- Vergunningen zijn afgestemd op landelijke standaarden (zoals de LRSO, de Landelijke Redactie voor Standaardteksten voor de Omgevingsvergunning), op gangbare en beproefde methodieken en op een regionale standaard;
- Vergunningen zijn goed te begrijpen ('duidelijke taal'), uitvoerbaar, naleefbaar en handhaafbaar;
- Besluiten op vergunningaanvragen worden tijdig genomen, conform de wettelijke termijnen of eigen streeftermijnen;
- Het uitvoeringsproces is voorspelbaar, transparant, juridisch juist en achteraf verifieerbaar;
- In de gevallen dat vergunningen of besluiten integraal zijn worden de verschillende aspecten en wetten op samenhangende wijze behandeld;
- Er vindt afstemming, coördinatie of contact plaats met andere bestuurs- of adviesorganen of belanghebbende derden.

De gemeente heeft de taak om de verschillende aspecten van een aanvraag integraal te beoordelen. Goed vooroverleg met de aanvrager is daarbij van belang. De medewerkers binnen de gemeente Schiermonnikoog hebben korte lijnen en overleggen met elkaar. Daarnaast wijst men, vanuit de informatieplicht, op alle toestemmingen die nodig zijn en zijn er structuren aanwezig binnen de gemeente voor een bouwplanoverleg waarin zaken worden besproken.

Behandeling vooroverleg

Het beleid van de gemeente is erop gericht dat een initiatiefnemer start met een vooroverleg indien alvorens een (concept)aanvraag in te dienen. Bij een vooroverleg gaat het alleen om de vraag of de beoogde (bouw)activiteit wenselijk is. Dit afgemeten aan het omgevingsplan, welstandsnota en het gemeentelijke beleid (dat mogelijk vooruitloopt op het omgevingsplan). Bij een positief besluit (wat ook kan inhouden dat er een BOPA-procedure moet worden gevolgd) wordt de initiatiefnemer uitgenodigd om een (concept)aanvraag in te dienen. Bij de behandeling van de (concept)aanvraag wordt ook de haalbaarheid beoordeeld.

Het voordeel van het vooroverleg is dat de initiatiefnemer niet eerst (grote) kosten moet maken voor bijvoorbeeld tekeningen en constructieberekeningen. Dat is pas aan de orde na een positief besluit op het vooroverleg. Deze werkwijze bespaart ook de gemeente werk.

Hoofdproces aanvraag

Het hoofdproces voor het beslissen op een vergunningaanvraag en het beoordelen van een melding volgt op hoofdlijnen onderstaande stappen. Daarbij wordt de wettelijke procedure zoals vastgelegd in de Awb en de Omgevingswet gevolgd:

1. Inboeken, registreren en eventueel digitaliseren van de aanvraag;
2. Registeren aanvraag in (behandelstappen en documenten);
3. Sturen ontvangstbevestiging;
4. Vergunningverlener beoordeelt:
 - Bevoegd gezag;
 - Uitgebreide of reguliere procedure;
 - Meervoudige of enkelvoudige aanvraag;
 - Publiceren aanvragen en (concept)beschikkingen;
 - Overzicht bewaken over lopende procedures en de voortgang.
5. De vergunningverlener is verantwoordelijk voor het afhandelen van de aanvraag:
 - Een ontvankelijkheidstoets op basis van indieningsvereisten en samenloop met meldingen;
 - Een (vak)inhoudelijke toets aan alle relevante beoordelingskaders;
 - Uitzetten bij interne- en externe adviseurs;
 - Bewaken van de termijn;
 - Aanspreekpunt voor de aanvrager;
 - Opstellen (concept)beschikking;
 - Registratie (behandelstappen en documenten).
6. Archiveren beschikkingen (analoog en/of digitaal). Een afschrift van de beschikking en/of melding, wordt verstuurd aan alle adviserende externe adviseurs in verband met toezicht en handhaving op die beschikking.
7. Mogelijk zienswijze, bezwaar, beroep en hoger beroep, eventueel gecombineerd met een voorlopige voorziening. Dit wordt gedaan door de vak jurist

Bibob-toets

In sommige gevallen wordt een Bibob-toets uitgevoerd: een onderzoek naar de integriteit van de aanvrager. Dit gebeurt als er in het voortraject of na ontvangst van de aanvraag signalen zijn (vanuit de gemeente zelf, de politie, het OM, de FUMO etc.) dat het risico bestaat dat de gemeente onbedoeld criminele activiteiten faciliteert. Op basis waarvan de gemeente besluit een Bibob-toets uit te voeren is vastgelegd in de 'Beleidsregel voor de toepassing van de Wet Bibob. Een positieve uitkomst van een Bibob-toets is een grondslag om een vergunning te weigeren. Aan elke vergunning aanvraag onder de omgevingswet wordt een lichte toets uitgevoerd. Op basis van deze toets wordt bepaald of een diepgaander onderzoek noodzakelijk is. Het uitvoeren van Bibob-toetsen maakt onderdeel uit van het integraal veiligheidsbeleid van de gemeente.

Vergunningaanvragen worden digitaal verwerkt. Ze komen digitaal binnen of worden – bij indiening op papier – gedigitaliseerd. Afhankelijk van de aard van de aanvraag wordt een behandelaar aangewezen. De processtappen en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het zaakstelsel Mozard. De meest voorkomende correspondentie, beschikkingen, adviezen en vergunningvoorschriften zijn gestandaardiseerd.

Beoordelen ontvankelijkheid

De afhandelingstermijn voor de aanvragen maakt het noodzakelijk om de nodige aandacht te geven aan de toets op ontvankelijkheid. Een goede en inhoudelijk juiste beoordeling van aanvragen is alleen dan mogelijk, wanneer de vereiste stukken aanwezig zijn.

Bij alle aanvragen voor een omgevingsvergunning vindt een volledige ontvankelijkheidstoets plaats. De richtlijn is dat binnen vier weken na ontvangst van de aanvraag schriftelijk aanvullende gegevens worden gevraagd. Als de gevraagde stukken ontbreken, niet op tijd of onvolledig zijn, blijft de aanvraag buiten behandeling. De aanvrager kan daartegen bezwaar aantekenen.

Het ontvangen van een vergunning omgevingsplanactiviteit-bouwen betekent niet automatisch dat ook begonnen mag worden met bouwen. Mogelijk heeft de aanvrager ook een andere activiteit nodig zoals bijvoorbeeld een natuurvergunning of een technische vergunning. Waar mogelijk wordt de aanvrager bij het verlenen van een vergunning voor een bepaalde activiteit gewezen op het nodig hebben van andere toestemmingen of vergunningen voordat van deze vergunning gebruik gemaakt mag worden.

Beoordelen van meldingen

Bij ontvangst van meldingen, zoals voor brandveilig gebruik en sloop wordt beoordeeld of de melding compleet is en ontvangt de indiener een bevestiging zijnde een 'bewijs van ontvangst'. Hiertegen kan de melder geen bezwaar indienen.

Soms is een aanvulling of concretisering op de algemeen geldende voorschriften (wetten, besluiten) nodig. Onder andere met het oog op het goed kunnen handhaven. Er worden dan maatwerkvoorschriften opgelegd of er wordt een gelijkwaardigheidsbesluit genomen (dat staat open voor bezwaar en beroep).

Inwerkingtreden vergunning

In artikel 16.79 van de Omgevingswet is de hoofdregel opgenomen over de inwerkingtreding van een omgevingsvergunning. Dat is namelijk in de reguliere procedure de dag na de dag waarop het besluit bekend is gemaakt. In enkele gevallen kan sprake zijn van uitgestelde inwerkingtreding. Uitgestelde inwerkingtreding is mogelijk bij activiteiten die kunnen leiden tot een wijziging van een bestaande toestand die niet kan worden hersteld (onomkeerbaarheid). Het betreft onder meer de activiteiten:

- Slopen in beschermd dorpsgezicht en op grond van ruimtelijke regels;
- Wijzigingen aan (Rijks)monumenten;
- Kappen;
- Aanleggen.

Het gaat er bij bovenstaande activiteiten om de onomkeerbare gevolgen te voorkomen en de betrokken (o.a. monumentale) waarden te beschermen. Als er in een specifiek geval, buiten bovenstaande, sprake is van een activiteit die kan leiden tot een wijziging van de bestaande toestand die niet kan worden hersteld, wordt dit in de vergunning opgenomen en gemotiveerd.

Intrekken van vergunningen

Verleende vergunningen kunnen worden ingetrokken. Dit geldt bijvoorbeeld voor vergunningen voor werken die niet zijn gestart. Daarmee wordt voorkomen dat activiteiten gerealiseerd worden volgens verouderde normen in wetgeving of alternatieve ontwikkelingen worden geblokkeerd. De termijn waarbinnen de initiatiefnemer een voornemen tot intrekking ontvangt, is vastgelegd in de Omgevingswet. In de volgende gevallen wordt de vergunninghouder een nadere termijn gegund waarbinnen alsnog met de werkzaamheden moet zijn begonnen:

- De vergunninghouder kan gedocumenteerd (bijvoorbeeld geaccepteerde offerte van een bouwondernemer, facturen van bestelde bouwmaterialen en/of hiermee gelijk te stellen documenten) zijn intentie tot bouwen aantonen.
- De vergunninghouder voert persoonlijke omstandigheden, zoals een sterfgeval in de familie, ziekte of onverwachte financiële omstandigheden, die tot uitstel van de bouwwerkzaamheden leiden.

Legaliseringsonderzoek

In voorkomende gevallen wordt onderzocht of bij een (deels) illegale situatie legalisatie mogelijk is. Voor een legaliseringsonderzoek is de volgende procedure afgesproken:

- De toezichthouder heeft een overtreding geconstateerd;
- De toezichthouder houdt contact met de overtreder. Die geeft aan dat een onderzoek tot legalisatie van de overtreding wordt gedaan en wordt getoetst aan het omgevingsplan en het Bbl;
- Toezichthouder stelt rapportage op en draagt die over aan de jurist handhaving;
- Als het niet passend is binnen het omgevingsplan wordt het verzoek voorgelegd aan vergunningverlener en/of beleidsmedewerker Ruimtelijke Ontwikkeling. Indien de uitkomst positief is kan vervolgens aangegeven of het vergund kan worden. Het ambtelijk advies wordt besproken met de wethouder;
- De uitkomst daarvan neemt de jurist handhaving mee in de handhavingprocedure en wordt de overtreder in de gelegenheid gesteld een vergunning aan te vragen;
- Als die daaraan gehoor geeft, kan worden afgezien van handhavend optreden.

Zie verder ook bijlage 4, uitvoeringskader handhaving.

Beoordelingskader bouwtechnische activiteit

Een vergunning voor de activiteit bouwen wordt alleen verleend als voldoende aannemelijk is dat het bouwplan voldoet aan de technische voorschriften. Hiermee stelt de wetgever duidelijk dat de gemeente bij het toetsen van de bouwaanvraag niet de verantwoordelijkheid overneemt van de vergunninghouder of de bouwende partij.

In het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (Bbl) zijn voorschriften gegeven voor het bouwen van woningen en woongebouwen, woonwagens en standplaatsen, niet tot bewoning bestemde gebouwen en voor bouwwerken geen gebouwen zijnde. Het Bbl onderscheidt verschillende gebruiksfuncties. De voorschriften voor de verschillende bouwwerken zijn verdeeld in zes thema's, te weten: veiligheid, gezondheid, duurzaamheid, bruikbaarheid, toegankelijkheid en bouwwerkinstallatie. Bij het verbouwen van een bouwwerk zijn de voorschriften voor nieuwbouw uitgangspunt, maar wel tot het van rechtensverkregen niveau. Wanneer deze ontbreekt, dan gelden de regels bij bestaande bouw.

Bij het wijzigen van het gebruik van bouwwerken gelden de regels voor bestaande bouw, tenzij er specifiek een ander niveau wordt aangegeven.

Aanvragen worden allereerst getoetst aan de regels voor vergunning vrij bouwen. Aanvragen voor vergunning plichtige bouwwerken toetsen we, afhankelijk van de strekking van de aanvraag, na uitvoering van de ontvankelijkheidstoets achtereenvolgens aan de volgende onderdelen:

- Het omgevingsplan;
- De Verordenende regels voor de Fysieke leefomgeving;
- De welstandsnota
- Het Bbl;
- Het Bgbop;
- Eventueel aanvullende beleidsregels (zoals welstand en de huisvestingsverordening.);
- Provinciale omgevingsverordening;
- Waterschapsverordening.

Als signalen daar aanleiding voor geven wordt ook een Bibob-onderzoek uitgevoerd.

Bouwtechnische toetsing

De bouwtechnische regels zijn opgenomen in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Het is onmogelijk om alle voorschriften uitputtend te toetsen. Hiervoor ontbreken middelen en capaciteit. Bovendien vraagt niet elk bouwwerk om deze toetsing. Voor de technische toetsing van aanvragen omgevingsvergunning bouwen is het noodzakelijk tot een verantwoord kader te komen waarin we aannemelijk maken of aan de regelgeving wordt voldaan.

Toets niveaus

Deze intensiteit of zwaarte van de toets wordt weergegeven in zogenaamde toets niveaus. Bij de bouwtechnische toetsing worden verschillende toets niveaus gehanteerd, afhankelijk van de risicoklasse waarin een aanvraag wordt ingeschaald.

Toets niveau	Omschrijving
4. Integraal toetsen	Alles controleren. Gecontroleerd wordt of de uitgangspunten die zijn aangeleverd om het betreffende aspect te kunnen toetsen in de juiste vorm zijn. Van ieder te toetsen aspect wordt nagegaan of de uitgangspunten juist zijn en worden de uitkomsten gecontroleerd/nagerekend.
3. Representatief toetsen	Controle van de belangrijkste onderdelen. Gecontroleerd wordt of de uitgangspunten op de stukken die zijn aangeleverd om het betreffende aspect te kunnen toetsen in de juiste vorm zijn. Van ieder te toetsen aspect wordt nagegaan of de uitgangspunten juist zijn en of de uitkomsten plausibel zijn. De na te rekenen aspecten worden bepaald op basis van de resultaten van de visuele toets.
2. Visueel toetsen	Kloppen de uitgangspunten en lijken de uitkomsten aannemelijk? Gecontroleerd wordt of de uitgangspunten op de stukken die zijn aangeleverd om het betreffende aspect te kunnen toetsen in de juiste vorm zijn. Van ieder te toetsen aspect wordt nagegaan of de uitgangspunten juist zijn en of de uitkomsten plausibel zijn.
1. Uitgangspunten toetsen	Bevatten de stukken voldoende informatie over de uitgangspunten? Gecontroleerd wordt of de globale uitgangspunten op de stukken, die zijn aangeleverd om het desbetreffende aspect te

	kunnen toetsen, in voldoende mate en in samenhang zijn weergeven. Als gegevens niet aanwezig zijn de ontvankelijkheidstermijn is verstreken zonder dat de gemeente hiervan melding heeft gegeven, dan kan de vergunning hier niet meer op worden aangehouden/geweigerd.
S = Steekproef	Toetsing vindt plaats op basis van risicoafweging. Bijvoorbeeld of woning is gelegen in een buurt met hoge inbraakcijfers of er een verhoogde kans is op de aanwezigheid van ongedierte
0. Geen toets	Er vindt geen controle op het onderdeel plaats

De bouwtechnische toetsing geldt in ieder geval voor bouwwerken die (nog) niet onder de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen vallen. Bouwwerken die vallen onder GK1 worden door ons niet meer bouwtechnisch getoetst; wel blijft bij deze bouwwerken de toetsing aan het omgevingsplan. Bij bouwwerken die wel onder de Wkb vallen gebeurt de bouwtechnische toetsing, in opdracht van de initiatiefnemer, door een kwaliteitsborger. Deze stelt een borgingsplan op dat voorafgaand aan de start van de bouw ter beoordeling naar de gemeente wordt verzonden. Dit geldt ook voor een verklaring van de kwaliteitsborger na oplevering van de bouw.

Toets protocol

De Vereniging Bouw en woningtoezicht (VBWTN) heeft een toetsprotocol opgesteld voor de beoordeling van vergunningaanvragen aan de hand van het Bbl ([toetsprotocol LTB 2024](#)). Hierin staat horizontaal de thema's/aspecten uit het Bbl en verticaal de bouwtypen. Alhoewel bepaalde processen met dit toetsingsniveau worden geüniformeerd, kunnen specifieke (doorgaans risicovolle) bouwwerken om intensievere toetsing en toezicht vragen. Het toetsprotocol is apart uitgewerkt voor bestaande bouw (hoofdstuk 3 Bbl) en nieuwbouw (hoofdstuk 4 Bbl). Samengevat ziet het protocol er als volgt uit. *Nieuwbouw detailoverzicht*

TOETSNIJVEAU BESLUIT BOUWWERKEN LEEFOMGEVING (nieuwbouw)	Woningen cat. 1 (<€ 300.000)	Woningen cat. 1 (<€ 300.000)	Woningen cat. 2 (>€ 300.000 - <€ 1.000.000)	Woningen cat. 3 (>€ 1.000.000)	Publieke gebouwen cat. 1 (<€ 300.000)	Publieke gebouwen cat. 2 (€ 300.000 - € 1.000.000)	Publieke gebouwen cat. 3 (>€ 1.000.000)	Bedrijfsgebouwen cat. 1 (<€ 300.000)	Bedrijfsgebouwen cat. 2 (€ 300.000 - € 1.000.000)	Bedrijfsgebouwen cat. 3 (>€ 1.000.000)	Monumenten	Uitbreiding / Verbouw klein (<€ 80.000)	Uitbreiding / Verbouw gemiddeld (€ 80.000 - € 150.000)	Uitbreiding / Verbouw groot (>€ 150.000)	Woongebouwen Klein (<€ 1.000.000)	Woongebouwen Gemiddeld (€ 1.000.000 - € 8.000.000)	Woongebouwen Groot (>€ 8.000.000)	Bijgebouw	Logiegebouwen	Bouwwerk geen gebouw zijnde
= Geen toets niveau voor bepaald																				
S = Steekproef																				
1 = Visuele controle (Quick Scan / betrouwbaarheidstoets)																				
2 = Beoordeling op hoofdlijnen (hoofdlijntoets)																				
3 = Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details (representatieve toets)																				
4 = Algehele controle van alle onderdelen (integrale toets)																				
HOOFDSTUK 4 NIEUWBOUW																				
AFDELING 4.2 VEILIGHEID																				
§ 4.2.1 Constructieve veiligheid	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	4	4	4	2	3	2
§ 4.2.1a Stabiliteit, drijvend vermogen en sterkte drijvende bouwwerken					2	2	2	2	2	2	2	2	2	2						2
§ 4.2.2 Constructieve veiligheid bij brand	2	2	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2	3	3	4	4	4	2	3	
§ 4.2.3 Afscheiding aan een rand van een vloer, trap of hellingbaan	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2
§ 4.2.4 Veilig overbruggen van hoogteverschillen	1	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	1	1	1	3	3	3	2	2	2
§ 4.2.5 Beweegbare constructieonderdelen	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
§ 4.2.6 Beperking van het ontstaan van een brandgevaarlijke situatie	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
§ 4.2.7 Beperking van het ontwikkelen van brand en rook	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2	1	3	2
§ 4.2.8 Beperking van uitbreiding van brand	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	1	1	1	1	3	3	3	2	3	
§ 4.2.9 Verdere beperking uitbreiding brand en verspreiding rook	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	1	1	1	1	3	3	3	1	3	
§ 4.2.10 Vluchtroutes: verloop	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1	1	4	4	4	2	3	2
§ 4.2.11 Vluchtroutes: inrichting en capaciteit	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1	1	3	3	3	2	3	
§ 4.2.12 Hulpverlening bij brand	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
§ 4.2.13 Hoge en ondergrondse gebouwen	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
§ 4.2.14 Brand- en explosievoorschrijftengebieden	3	3	3	3	3	3		3	3	3	2	2	2	2	3	3	3	2	3	
§ 4.2.15 Aanvullende regels tunnelveiligheid																				
§ 4.2.16 Inbraakwerendheid	S	S	S												S	S	S		S	
AFDELING 4.3 GEZONDHEID																				
§ 4.3.1 Bescherming tegen geluid van buiten	2	2	2	2	2	2					2	2	2	2	2	2	2			
§ 4.3.2 Bescherming tegen geluid van bouwwerkinstallaties	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1
§ 4.3.3 Beperking van galm															1	1	1			
§ 4.3.4 Geluidwering tussen ruimten	2	2	2	2	2										2	2	2			2
§ 4.3.5 Wering van vocht	1	1	1	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1			1
§ 4.3.6 Luchtverversing	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1
§ 4.3.7 Spuivoorziening	1	1	1	1	1	1									1	1	1			1
§ 4.3.8 Afvoer van rookgas en toevoer van verbrandingslucht	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1					2	2	2	1	2	
§ 4.3.9 Bescherming tegen ratten en muizen	S	S	S	S	S	S						S	S	S	S	S	S		S	
§ 4.3.10 Daglicht	1	1	1	1	1	1									1	1	1			
AFDELING 4.4 DUURZAAMHEID																				
§ 4.4.1 Energiezuinigheid en opwek van hernieuwbare energie	2	2	2	2	2	2	1	1	1						2	2	2	1	1	
§ 4.4.2 Milieuprestatie	2	2	2	2	2	2									2	2	2			
§ 4.4.3 Laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen				1	1	1	1	1	1						1	1	1			1
§ 4.4.4 Systeem voor gebouwautomatisering en -controle																				
AFDELING 4.5 BRUIKBAARHEID																				
§ 4.5.2 Verblijfsgebied en verblijfsruimte	1	1	1									1	1	1	1	1	1			
§ 4.5.3 Toilet ruimte	1	1	1									1	1	1	1	1	1			
§ 4.5.4 Badruimte	1	1	1									1	1	1	1	1	1			
§ 4.5.5 Buitenberging	1	1	1									1	1	1	1	1	1			
§ 4.5.6 Buitenruimte	1	1	1									1	1	1	1	1	1			
§ 4.5.7 Opstelplaatsen	1	1	1									1	1	1	1	1	1			
AFDELING 4.6 TOEGANKELIJKHEID																				
§ 4.6.1 Bereikbaarheid, algemeen	1	1	1	1	1	1			1						1	1	1			1
§ 4.6.2 Toegankelijkheidssector	1	1	1	1	1	1			1						1	1	1			1
§ 4.6.3 Bereikbaarheid van een bouwwerk	1	1	1	1	1	1			1						1	1	1			1
AFDELING 4.7 BOUWWERKINSTALLATIES																				
§ 4.7.1 Verlichting	1	1	1	1	1	1	1	1	1						1	1	1			1
§ 4.7.2 Voorziening voor het afnemen en gebruiken van energie	1	1	1	1	1	1	1	1	1						1	1	1			1
§ 4.7.3 Watervoorziening	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					1	1	1			1
§ 4.7.4 Afvoer van huishoudelijk afvalwater en hemelwater	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1
§ 4.7.5 Tijdig vaststellen van brand	1	2	2	3	3	3	1	2	2	2	1	2	2	2	3	3	3	1	3	
§ 4.7.6 Vluchten bij brand	1	2	2	3	3	3	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	1	3	
§ 4.7.7 Bestrijden van brand	1	2	2	3	3	3	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	1	3	
§ 4.7.8 Toegankelijkheid voor hulpverleningsdiensten	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	1	3	1
§ 4.7.9 Aanvullende regels tunnelveiligheid																				
§ 4.7.10 Tegengaan van veel voorkomende criminaliteit																				
§ 4.7.11 Veilig onderhoud gebouwen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	S	S	S	1	1	1	S	1	
§ 4.7.12 Inzicht in de kwaliteit van de binnenlucht																				
§ 4.7.13 Elektronische communicatie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
§ 4.7.14 Technische bouwsystemen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Bestaande bouwdetailoverzicht

TOETSNIJVEAU BESLUIT BOUWWERKEN LEEFOMGEVING (bestaande bouw)	Woningen cat 1 (<€ 300.000)	Woningen cat 1 (<€ 300.000)	Woningen cat 3 (>€ 1.000.000)	Publieke gebouwen cat 1 (<€ 300.000)	Publieke gebouwen cat 2 (€ 300.000 - € 1.000.000)	Publieke gebouwen cat 3 (>€ 1.000.000)	Bedrijfsgebouwen cat 1 (<€ 300.000)	Bedrijfsgebouwen cat 2 (€ 300.000 - € 1.000.000)	Bedrijfsgebouwen cat 3 (>€ 1.000.000)	Monumenten	Uitbreiding / Verbouw klein (<€ 80.000)	Uitbreiding / Verbouw gemiddeld (€ 80.000 - € 150.000)	Uitbreiding / Verbouw groot (>€ 150.000)	Woongebouwen Klein (<€ 1.000.000)	Woongebouwen Gemiddeld (€ 1.000.000 - € 6.000.000)	Woongebouwen Groot (>€ 6.000.000)	Bijgebouw	Logiegebouwen	Bouwwerk geen gebouw zijnde
= Geen toets niveau voor bepaald																			
5 = Steekproef																			
1 = Visuele controle (Quick Scan / betrouwbaarheidstoets)																			
2 = Beoordeling op hoofdlijnen (hoofdlijnenstoets)																			
3 = Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details (representatieve toets)																			
4 = Algehele controle van alle onderdelen (integrale toets)																			
HOOFDSTUK 3 BESTAANDE BOUW																			
AFDELING 3.2 VEILIGHEID																			
§ 3.2.1 Constructieve veiligheid	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
§ 3.2.2 Constructieve veiligheid bij brand	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
§ 3.2.3 Afscheiding aan de rand van een vloer, trap of hellingbaan	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1
§ 3.2.4 Veilig overbruggen van hoogteverschillen	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1
§ 3.2.5 Bewegbare constructieonderdelen	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1
§ 3.2.6 Beperking van het ontstaan van een brandgevaarlijke situatie	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2
§ 3.2.7 Beperking van het ontwikkelen van brand en rook	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2
§ 3.2.8 Beperking van uitbreiding van brand	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2
§ 3.2.9 Verdere beperking van uitbreiding brand en verspreiding rook	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2
§ 3.2.10 Vluchtroutes: verloop	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2
§ 3.2.11 Vluchtroutes: inrichting	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2
§ 3.2.12 Wegtunnels: hulpverlening bij brand																			
AFDELING 3.3 GEZONDHEID																			
§ 3.3.1 Wering van vocht	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2			2
§ 3.3.2 Luchtverversing	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2			2
§ 3.3.3 Spuivoorziening	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2			2
§ 3.3.4 Afvoer van rookgas en toevoer van verbrandingslucht	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2			2
§ 3.3.5 Bescherming tegen ratten en muizen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1
§ 3.3.6 Daglicht	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2			2
AFDELING 3.4 DUURZAAMHEID																			
§ 3.4.1 Energiezuinigheid	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5
§ 3.4.2 Laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen					1	1	1	1	1	1	1	1	1					5	1
AFDELING 3.5 BRUIKBAARHEID																			
§ 3.5.1 Verblijfsgebied en verblijfsruimte	1	1	1	2	2	2								1	1	1			
§ 3.5.2 Toiletruimte	1	1	1	2	2	2								1	1	1			
§ 3.5.3 Opstelplaatsen	1	1	1	2	2	2								1	1	1			
AFDELING 3.6 TOEGANKELIJKHEID, BEREIKBAARHEID VANAF DE OPENBARE WEG																			
Artikel 3.97 en 3.98(a) Bereikbaarheid van een gebouw	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1
AFDELING 3.7 BOUWWERKINSTALLATIES																			
§ 3.7.1 Verlichting	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			2
§ 3.7.2 Voorziening voor het afnemen en gebruiken van energie	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2			2
§ 3.7.3 Watervoorziening	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			2
§ 3.7.4 Afvoer van huishoudelijk afvalwater en hemelwater	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1
§ 3.7.5 Tijdig vaststellen van brand	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2			2
§ 3.7.6 Vluchten bij brand	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2			2
§ 3.7.7 Bestrijden van brand	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2			2
§ 3.7.8 Toegankelijkheid voor hulpverleningsdiensten	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2			2
§ 3.7.9 Aanvullende regels tunnelveiligheid																			
§ 3.7.10 Tegengaan van veel voorkomende criminaliteit																			
§ 3.7.11 Inzicht in de kwaliteit van de binnenlucht	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2			2
§ 3.7.12 Systeem voor gebouwautomatisering en -controle																			

Verbouw detailoverzicht

TOETS NIVEAU BESLUIT BOUWWERKEN LEEFOMGEVING (verbouw/functieverandering)	Woningen Klein	Woningen Gemiddeld	Woningen Groot	Maatschappelijke gebouwen Klein	Maatschappelijke gebouwen Gemiddeld	Maatschappelijke gebouwen Groot	Bedrijfsgebouwen Klein	Bedrijfsgebouwen Gemiddeld	Bedrijfsgebouwen Groot	Monumenten	Uitbreiding / Verbouw Klein	Uitbreiding / Verbouw Gemiddeld	Uitbreiding / Verbouw Groot	Woongebouw Klein	Woongebouw Gemiddeld	Woongebouw Groot	Bijsbouw	Logiegebouwen	Bouwwerk geen gebouw zijnde
= Geen toets niveau voor bepaald																			
5 = Steekproef																			
1 = Visuele controle (Quick Scan / betrouwbaarheidstoets)																			
2 = Beoordeling op hoofdlijnen (hoofdlijnenstoets)																			
3 = Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details (representatieve toets)																			
4 = Algehele controle van alle onderdelen (integrale toets)																			
HOOFDSTUK 5 VERBOUW EN VERPLAATSING VAN EEN BOUWWERK EN WIJZIGING VAN EEN GEBRUIKSFUNCTIE																			
AFDELING 5.3 VERBOUW																			
Artikel 5.9 Constructieve veiligheid	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	2
Artikel 5.10 Constructieve veiligheid bij brand	2	2	2	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3
Artikel 5.10a Hoogte afscheiding	2	2	2									2	2	2	2	2	2	2	2
Artikel 5.11 Beperking van het ontstaan van een brandgevaarlijke situatie	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Artikel 5.12 Beperking van het ontwikkelen van brand en rook	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2
Artikel 5.13 Beperking van uitbreiding van brand	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	3	3
Artikel 5.13a Verdere beperking van uitbreiding van brand en beperking van verspreiding van rook	2	2	2											2	2	2	2	2	2
Artikel 5.14 Bescherming tegen geluid van bouwwerkinstallaties	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2	1	2	2
Artikel 5.15 Luchtverversing	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	1	2
Artikel 5.16 Afvoer van rookgas en toevoer van verbrandingslucht	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2
Artikel 5.17 Verblifgebied en verblifruimte	1	1	1											1	1	1			
Artikel 5.18 Toilet ruimte	1	1	1											1	1	1			
Artikel 5.19 Badruimte	1	1	1											1	1	1			
Artikel 5.20 Energiezuinigheid	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2		2	
Artikel 5.20a Vluchten bij brand	2	2	2											2	2	2			
Artikel 5.21 Technische bouwsystemen																			
Artikel 5.21a Verslaglegging																			
Artikel 5.21b Onverwarde en ongekoeelde verblifruimte																			
Artikel 5.21c Oplaadpunten en leidingdoorvoeren				1	1	1	1	1	1					1	1	1		1	
Artikel 5.21d Oplaadpunten elektrische voertuigen																			
AFDELING 5.4 WIJZIGING VAN EEN GEBRUIKSFUNCTIE																			
Artikel 5.22a Verdere beperking van uitbreiding van brand en beperking van verspreiding van rook	2	2	2											3	3	3			
Artikel 5.23 Geluidwering bij weg-, spoorweg- of industrie geluid	1	1	1	1	1	1								2	2	2			
Artikel 5.23a Afbakening maatwerkvoorschriften geluidwering	1	1	1	1	1	1								2	2	2			
Artikel 5.24 Tijdig vaststellen van brand	1	1	1											3	3	3			
Artikel 5.24a Vluchten bij brand	1	1	1											3	3	3			

De volledige en meest actuele versie van het protocol is te vinden op de website van de VBWTN ([zie link](#)).

Als bij een aanvraag op basis van de [risicomatrix](#) een bouw- of sloopveiligheidsplan is vereist en deze ontbreekt (of als de risicomatrix zelf ontbreekt), dan wordt een verzoek om aanvulling gedaan. Als het om een melding gaat, kan deze worden geaccepteerd indien deze volledig is. Wanneer een melding onvolledig is, wordt deze geacht niet te zijn gedaan.

Werkwijze bij bouwwerken onder de Wkb nieuwbouw gevolgklasse 1

Bij de beoordeling van het borgingsplan bekijkt de gemeente alleen of de wettelijke en lokalen eisen waaraan moet worden getoetst, ook allen zijn opgenomen (volledigheidstoets). De gereedmelding van een bouw onder de Wkb gebeurt op basis van het dossier dat de kwaliteitsborger aanreikt en de daarbij gevoegde verklaring. Dit moet twee weken voor ingebruikname plaatsvinden. Bij gebleken strijdigheid wordt gelegenheid geboden tot herstel of vindt afweging plaats of gebruik toch kan worden toegestaan. Het laatste gebeurt alleen als er een akkoord is op de veiligheidsrisico's.

Wat is weggefallen

- Bouwtechnische inhoudelijke beoordelingen aanvraag
- Toezicht op bouwtechnische uitvoering

Wat blijft onveranderd

- Toetsing monumenten, welstand, omgevingsveiligheid, bouwverordening, bestemmingsplan
- Toezicht en handhaving op gebruikersfase
- Handhaving bouwbesluit

Wat is erbij gekomen

- Check op toepassing juist kwaliteitsborgingsinstrument
- Check op aanwezigheid juiste kwaliteitsborger
- Check op verklaring bouwwerk conform Bouwbesluit
- Check bevoegd gezag dossier

Beoordelingskader sloopwerkzaamheden

Sloopactiviteiten vinden plaats bij verbouwing, uitbreiding of volledig sloop van objecten. Voor slopen geldt bij karakteristieke objecten (bij monumenten, in het beschermde dorpsgezicht en volgens het omgevingsplan) een vergunningplicht. Voor overige objecten geldt een meldingsplicht. De sloopmelding wordt voor het asbestdeel beoordeeld en gecontroleerd door de FUMO. Als er een sloopvergunning nodig is, worden de toets resultaten vertaald naar nadere voorwaarden in de vergunning. Bij sloop aan een monumentaal pand is (in de regel) ook een omgevingsvergunning nodig. Dat deel van het toezicht op de sloop ligt bij de gemeente.

Beoordelingskader brandveilig gebruik

Belangrijke beleids- en uitvoeringskaders voor de brandveiligheid is het BBL, de handreiking Bluswater en Bereikbaarheid, het Besluit Brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen (Bgbop) en het format veiligheidsplan evenementen van de VNOG.

Het toetsen van meldingen voor alle typen gebouwen in relatie tot brandveiligheid gebeurt op basis van een 100% toets aan wettelijke regelgeving. Alle meldingen brandveilig gebruik worden voor advies worden voorgelegd aan de brandweer.

Voor niet-bouwwerken ('bouwsels'), zoals tenten, podia, kermissen en overige plaatsen wordt getoetst aan het omgevingsplan (geen strijdigheid), het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen (Bgbop) en de Verordende regels voor de Fysieke Leefomgeving.

Toetsing aan welstandseisen

Als een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen aan het omgevingsplan voldoet, of duidelijk is dat de omgevingsvergunning voor het planologisch strijdig gebruik kan worden verleend, wordt het plan getoetst aan redelijke eisen van welstand. De toetsing vindt plaats aan de lokale welstandsvergadering waarbij de adviescommissie Omgevingskwaliteit om advies gevraagd kan worden.

De overige plannen worden voorgelegd aan de Adviescommissie Omgevingskwaliteit Schiermonnikoog. Concreet houdt dit in dat het bouwplan moet voldoen aan de criteria die zijn opgenomen in de welstandsnota gemeente Schiermonnikoog 2014.

Beoordelingskader monumenten en archeologie

De omgevingsvergunning voor monumenten vergt bijzondere aandacht om te voorkomen dat onomkeerbare schade wordt toegebracht aan gemeentelijk en rijks-cultuurhistorisch erfgoed. Dat wil zeggen monumenten en archeologische vindplaatsen. Bij een vooroverleg of (concept)aanvraag wordt getoetst aan de impact op de historische waarde (monumentwaarde), de architectonische waarde, de omgevingswaarde (impact op de omgeving) en het passen binnen het omgevingsplan. De adviescommissie Omgevingskwaliteit heeft een belangrijke adviesstem. Bij sloop en functiewijziging (in of bij rijksmonumenten) wordt ook de RCE om advies gevraagd. De beoordelingsgronden staat in het Bal.

Beoordelingskader milieu

De behandeling van vergunningaanvragen voor milieubelastende activiteiten (Bal-MBA's) en het toezicht daarop is belegd bij de FUMO. Om de samenwerking te stroomlijnen zijn samenwerkingsafspraken tussen de gemeente Schiermonnikoog en de FUMO en een mandaatregeling vastgelegd. Voor de diepgang van toetsing van meldingen en aanvragen voor milieuactiviteiten wordt verwezen naar de vergunningen(melding)strategie van de FUMO die in 2025 wordt opgesteld.

Beoordelingskader aanleg weg, kap, reclame en inritten

Voor het realiseren van activiteiten die als wettelijke basis in de verordenende regels voor de leefomgeving zijn geregeld, vindt toetsing primair plaats op basis van de bepalingen daarin. Naast deze publiekrechtelijke toetsing, worden vaak ook privaatrechtelijke afspraken gemaakt als de activiteiten plaatsvinden op publieke gronden (bijvoorbeeld bij de aanleg van inritten).

Bij aanvragen voor de aanleg van een weg of inritten (art 2:11 en 2:12 APV) vindt afstemming plaats met de wegbeheerders, het Wetterskip of de provincie en de adviseur verkeer van de gemeente.

Van kappen kan sprake zijn als een boom of een houtopstand geveld wordt of als er zeer drastisch wordt gesnoeid, bijvoorbeeld het verwijderen van de kroon uit een boom. Bij aanvragen voor het kappen van bomen (kapverordening en bijbehorende beleidsregel 2011) vindt afstemming plaats met beleidsmedewerkers Groen van de gemeente.

Beoordelingskader evenementen

Via de website kan een evenementenvergunning worden aangevraagd of een melding klein evenement worden gedaan. De website verwijst naar eventuele andere partijen zoals Natuurmonumenten of de provincie. Er wordt een draaiboek gevraagd bij het indienen van de melding of aanvraag.

Dit wordt beoordeeld op de APV, waarbij een risico inschatting wordt gemaakt. Indien nodig wordt een advies vraag gesteld aan de hulpdiensten. Er worden ook voorwaarden opgesteld aan het evenementen. Als evenementen plaatsvinden in of met bouwsels, vindt de toetsing plaats van brandveiligheid en constructieve veiligheid zoals beschreven in het Bbl.

De eventuele samenloop van evenementen (meerdere aanvragen voor eenzelfde moment) is een specifiek aandachtspunt. Dit ook met het oog op de eventuele inzet van hulpdiensten.

Beoordelingskader bodem, bouwstoffen en grondstromen

Meldingen Besluit bodemkwaliteit worden getoetst aan de bodemkwaliteitskaart. Daarbij worden de volgende aspecten meegewogen:

- De kwaliteit van uitvoering (Kwalibo);
- Bouwstoffen;
- Grond en baggerspecie.

Bouwstoffen die aan de bepalingen (generieke kwaliteitseisen) uit het Besluit bodemkwaliteit voldoen, mogen worden toegepast zonder nadere eisen aan de wijze van toepassing. Bouwstoffen die niet voldoen aan deze eisen kunnen (tot bepaalde grenzen) met isolerende maatregelen worden toegepast.

De kwaliteit van het partij grond of baggerspecie moet voldoen aan de toepassingseisen van het Besluit bodemkwaliteit. Bewijsmiddelen voor de kwaliteit van een partij grond zijn Bodemonderzoeken (partijkeuringen). Voor de verdere uitwerking zie de U&H-strategie van de FUMO.

Beoordelingskader natuurbescherming en flora en fauna

Als een aanvraag voor een omgevingsvergunning de activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de aanwezige flora en fauna, dan wordt advies gevraagd bij Gedeputeerde Staten. Als deze toetsing plaatsvindt in het kader van een aanvraag, wordt het advies overgenomen in de beschikking.

Beoordelingskader ruimtelijke ordening

Uitgangspunt is dat alle aanvragen integraal worden getoetst aan het omgevingsplan. Er moet sprake zijn van een 'evenredige toedeling van functies aan locaties' (ETFAL). Dat betekent dat er een balans moet zijn tussen verschillende functies die locaties binnen een gebied kunnen vervullen.

Elk bouwplan wordt getoetst aan het omgevingsplan om te bekijken of er sprake is van strijdigheden met de planregels. Dit gebeurt op een grondige manier, waarbij specifieke kenmerken nauwkeurig worden nagemeten. Per ruimte wordt benoemd en gecontroleerd wat er op grond van de regels wel of niet mag. Als blijkt dat een aanvraag niet voldoet aan het geldende ruimtelijke plan, wordt beoordeeld of een afwijking of wijziging van het ruimtelijk plan mogelijk is.

Beleid voor afwijking van omgevingsplan

Per 1-1-2024 zijn de bestemmingsplannen van rechtswege omgezet naar één omgevingsplan. Als een aangevraagde activiteit in strijd is met het omgevingsplan, spreken we van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA). Ingeval een activiteit in strijd is met het tijdelijk deel omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) wordt beoordeeld of alsnog een omgevingsvergunning kan worden afgegeven. Een gemeente kan ook in het omgevingsplan vergunningplichten opnemen: de binnenplanse omgevingsplanactiviteit. De procedure voor een binnenplanse omgevingsactiviteit (OPA) of buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) heeft als regel een standaard beslistermijn van 8 weken (die eenmalig met 6 weken kan worden verlengd).

Uitvoeringskader toezicht

De toezichtstrategie is gericht op het op eenzelfde wijze uitvoeren van toezicht in overeenkomstige gevallen. Het doel hiervan is tweeledig. Enerzijds het bereiken van transparantie, professionaliteit, rechtszekerheid en rechtsgelijkheid voor diegenen waarop het toezicht zich richt. Anderzijds het voorzien in een hoge mate van effectiviteit en efficiency, zodat zo hoog mogelijke maatschappelijke effecten tegen zo laag mogelijke inspanningen en kosten worden bereikt. Zodra een overtreding is geconstateerd, wordt overgegaan op een andere strategie: eventueel legaliseren, waarschuwen, sanctioneren of in uitzonderlijke gevallen gedogen.

Het toezicht in het kader van de Omgevingswet wordt uitgevoerd door de FUMO voor wat betreft milieutaken en de brandweer voor wat betreft brandveiligheid.

Aanleidingen voor het uitvoeren van controles

Toezicht in de gemeente vindt plaats in het kader of naar aanleiding van:

- Het U&H-beleid en -uitvoeringsprogramma, waarin bestuurlijke prioriteiten en door de provincie gestelde aandachtsgebieden voor het interbestuurlijk toezicht zijn verwerkt;
- Naar aanleiding van een verleende vergunning of ontvangen melding over de start van een activiteit;
- Specifieke thema's of projecten;
- Klachten, handhavingsverzoeken en ongewone voorvallen;
- Waarnemingen in het vrije veld ("oog en oor-functie").

De prioriteiten in het toezicht zijn opgenomen in dit U&H-beleid. Deze worden jaarlijks in het uitvoeringsprogramma nader gespecificeerd of bijgesteld. Bijvoorbeeld op basis van nieuwe inzichten, ontwikkelingen (beleid, wetgeving, samenleving) of ervaringen uit het toezicht in het jaar ervoor.

Vormen van toezicht

Met het in werking treden van de Wet kwaliteitsborging (Wkb) verschuift de verantwoordelijkheid van het bouwtoezicht deels naar de initiatiefnemer. Dat wil zeggen dat gefaseerd de gemeente als toezichthouder op de bouwtechnische aspecten van bouwwerken terugtreedt en de initiatiefnemer een (gecertificeerde) 'kwaliteitsborger' moet aanstellen die de kwaliteit van het bouwwerk vastlegt in een rapport. Dit wordt met een 'gereed melding' naar de gemeente gestuurd, met als doel om het gebouw in gebruik te mogen nemen. Dit geldt (uiteindelijk) niet voor complexe bouwwerken, voor het toezicht op bouwactiviteiten bij monumenten en voor het toezicht op het gebruik (conform omgevingsplan). De gemeente blijft qua toezicht op de brandveiligheid en milieu eindverantwoordelijk evenals voor de handhaving van de Wkb⁵.

Het toezicht door de gemeente Schiermonnikoog vindt op verschillende manieren plaats:

- Structurele (routinematige) controles: periodiek toezicht op vergunningen en meldingen, zoals bij milieubelastende activiteiten (door de FUMO) of de brandveiligheid van bouwwerken met bewoners of gebruikers met een beperkte zelfredzaamheid (VNOG);
- Toezicht tijdens en na afronding van (ver)bouw- of sloopactiviteiten, inclusief grotere evenementen met tijdelijke bouwwerken;

⁵ Waarbij het toezicht op de brandveiligheid en milieu in de praktijk wordt uitgevoerd door respectievelijk de Veiligheidsregio Fryslân en de FUMO

- Her controles, gericht op één of enkele aandachtspunten. Deze vinden plaats aan de hand van de brief die is verzonden naar aanleiding van een eerdere controle of handhavingsbesluit.
- Thematische of projectmatige controles;
- Incidentele controles ('piep-systeem'), bijvoorbeeld naar aanleiding van meldingen, klachten of handhavingsverzoeken.
- Administratief toezicht, bijvoorbeeld op basis van de rapportage van een kwaliteitsborger;
- Controle kwaliteitsborging: toezicht op de gecertificeerde partij die het primaire toezicht op locaties verzorgt. Het betreft onder meer controle van afgegeven certificaten.

Wanneer de toezichthouder een overtreding constateert wordt er een controlerapport opgesteld. De handhavingsjurist maakt een zaak aan in Mozard en verstuurd vervolgens een brief ter start van de handhavingsprocedure.

De wijze en intensiteit van het toezicht hangt ook af van de verwachting over het naleefgedrag. De ervaring is dat dit groter is naarmate regels voor initiatiefnemers duidelijker zijn (zie ook de eisen die aan vergunningen worden gesteld), bekend is dat er gecontroleerd wordt, de pakkans groot is en een overtreding ook gevolg heeft. Overigens is het controlemoment ook een goede gelegenheid om de kennis van een initiatiefnemer te toetsen en waar nodig advies te geven over het vergroten van de kennis (als onderdeel van de preventiestrategie). Controles zijn altijd onaangekondigd bij:

- Een hercontrole na het stilleggen van bouw- of sloopwerkzaamheden met een last onder dwangsom of bestuursdwang;
- Strijdig gebruik met het omgevingsplan;
- Een vermoeden van ondermijnende criminele activiteiten (drugspand, illegale huisvesting etc.);⁶
- Overige situaties waarbij een onaangekondigde controle passend is.

Bij het toezicht wordt zorgvuldig omgegaan met de belangen van de rechthebbende(n). In beginsel wordt het toezicht uitgevoerd met instemming van de initiatiefnemer (burger, bedrijf). Als toestemming toch wordt geweigerd wordt gebruik gemaakt van de bevoegdheden van toezichthouders volgens de Algemene wet op Binnentreden (Awb en/of Awbi) als dit redelijkerwijs voor de invulling van de taak nodig is. Op basis van een analyse van de situatie vooraf, wordt bepaald of de controle aangekondigd of onaangekondigd plaatsvindt. Als de omstandigheden dit niet toelaten (bijvoorbeeld als een illegale activiteit wordt geconstateerd en deze plaats direct dient te worden betreden) neemt de toezichthouder zo spoedig mogelijk (al dan niet achteraf) contact op met de rechthebbende op het gebruik van de plaats. De toezichthouder meldt zich in ieder geval altijd bij de op het erf/terrein aanwezige uitvoerder/personen.

Toezicht bouwen

Het toezicht bouwen is veranderd met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de daarmee samenhangende Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen.

Bouwwerken onder Gevolgklasse 1

Op de realisatie van bouwwerken die vallen onder Gevolgklasse 1 (GK1) van de Bbl houdt de gemeente geen bouwtechnisch toezicht meer. Het gaat om gebouwen waarbij de persoonlijke risico's beperkt zijn als er niet aan

⁶ In zo'n geval zal een controle in de regel samen met de politie worden uitgevoerd.

de bouwtechnische voorschriften wordt voldaan. Daarbij kan worden gedacht aan grondgebonden (vakantie)woningen, kleinere bedrijfsgebouwen, kleinere windmolens of fietsbruggen. Wel blijft bij de GK1 bouwwerken het toezicht op basis van het omgevingsplan. In elk geval in 2025 worden ook nog steekproefsgewijs controles uitgevoerd op de kwaliteit van het werk van de kwaliteitsborger(s). Als er bij GK1 bouwwerken sprake is van werkzaamheden met een onomkeerbaarheid of wanneer door de werkzaamheden verder onderzoek onmogelijk wordt, wordt een onderzoek aangezegd. Dat onderzoek mag niet belemmerd worden. Er mogen er dus ook geen werkzaamheden meer plaatsvinden die het onderzoek kunnen belemmeren. Concreet betekent dat het stilleggen van werkzaamheden.

Bouwwerken waar de gemeente zelf toezicht houdt

Bij bouwwerken die (nog) niet onder de Wet Kwaliteitsborging vallen moeten tijdens de bouw- of realisatiefase keuzes gemaakt worden wat en hoe deze wordt gecontroleerd. Hiervoor wordt op basis van het landelijke toezichtprotocol[®] van de Vereniging BWT Nederland een eigen protocol uitgewerkt (zie [site Bwt-info](#)).

Net als bij de toetsniveaus die worden gehanteerd bij een vergunningaanvraag, zijn er ook verschillende toetsniveaus voor het toezichtprotocol. Het toezichtprotocol wordt weergegeven met een matrix (zie onderstaand).

TOEZICHTMATRIX BESLUIT BOUWWERKEN LEEFOMGEVING (nieuwbouw/bestaande bouw)			Woningen cat. 1 (<€300.000)	Woningen cat. 2 (€300.000 - €1.000.000)	Woningen cat. 3 (>€1.000.000)	Publieke gebouwen cat. 1 (<€300.000)	Publieke gebouwen cat. 2 (€300.000 - €1.000.000)	Publieke gebouwen cat. 3 (>€1.000.000)	Bedrijfsgebouwen cat. 1 (<€300.000)	Bedrijfsgebouwen cat. 2 (€300.000 - €1.000.000)	Bedrijfsgebouwen cat. 3 (>€1.000.000)	Monumenten (alle)	Uitbreiding / Verbouw Klein (<€60.000)	Uitbreiding / Verbouw Gemiddeld (€60.000 - €150.000)	Uitbreiding / Verbouw Groot (>€150.000)	Woongebouwen Klein (<€1.000.000)	Woongebouwen Gemiddeld (€1.000.000 - €8.000.000)	Woongebouwen Groot (>€8.000.000)	Bijgebouw (alle)	Laggebouwen (alle)	Bouwwerk geen gebouw zijnde (alle)		
Diepgang																							
5 = steekproef																							
1 = Visuele controle (quickscan / betrouwbaarheidstoets)																							
2 = Beoordeling op hoofdlijnen (hoofdlijnentoets)																							
3. Beoordeling op hoofdlijnen en kenmerkende details (representatieve toets)																							
4. Algehele controle van alle onderdelen (integrale toets)																							
bouwfase	aanloop	1	oriënteringgesprek	S	1	1	S	1	1	S	1	1	1	S	1	1	1	1	1	S	1	S	
		2	uitzetten/ controleren bouw	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
	onderbouw	3	uitgraven bouwput	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	
		4	fundering op staal	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	1	2	3	2	3	3	1
	bovenbouw	5	fundering op palen	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	1	2	3	2	3	3	3	1	3	S
		6	funderingsconstructie	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	1	2	3	2	3	3	3	1	3	S
	gevel/dak	7	riolering	1	1	1	1	1	1	1	1	1	S	S	1	1	1	1	1	S	1	S	
		8	begane grond vloer	1	1	2	1	1	2	1	1	2	S	S	1	2	1	2	2	S	2	S	
	afbouw	9	wanden / kolommen beg. Grond	1	2	3	1	2	3	1	2	3	S	S	2	3	3	3	3	S	S		
		10	stempels / steigers	S	S	1	S	S	1	S	S	1	S	S	1	S	1	S	1	S	1	S	
		11	vloeren + balken 1e verd.	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	1	2	3	2	3	3	1	3	S	
		12	constructie overige verdiepingen	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	1	2	3	2	3	3	3	1	3	S
		13	dak constructies	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	1	2	3	2	3	3	1	3	S	
		14	dak afwerking	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	S
		15	buitenschil en Isolatie	1	2	2	1	2	2	1	2	2	2	S	2	2	2	2	2	2	S	S	
		16	gevelopeningen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	S
		17	nutsvoozelingen	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	
		18	hoogteverschil + vloerafscheiding	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1	1	1	2	2	2	2	2	1	2	S
		19	ventilatie + spuicapaciteit	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	S	1	1	1	1	1	1	S	1	S
		20	brandveiligheid	1	3	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3	3	3	3	1	3
		21	vluchtmogelijkheden	1	3	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3	3	3	1	3	S
		22	brandbeveiligingsinstallatie	1	3	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3	1	3	3	3	3	1	3	S
		23	bescherming geluid	S	1	1	S	1	1	S	1	1	S	1	1	1	1	1	1	1	S	1	S
		24	bescherming geluid van installaties	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	S	S	1	1	1	1	1	1	S	1
		25	wering van vocht	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
		26	verbrandingslucht / rook	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
		27	BENG / EP-gereelateerde installaties	1	2	2	1	2	2	1	2	2	S	S	2	2	2	2	2	2	S	2	S
		28	MPG milieuprestatie	1	1	2	1	1	2	1	1	2	S	S	1	2	1	2	2	2	S	2	S
		29	EINDCONTROLE	2	2	3	2	2	3	2	2	3	1	1	2	3	2	3	3	1	3	1	S

In de matrix zijn per bouwfase en categorie van bouwwerken de voorschriften aangegeven waarop wordt gecontroleerd. Bij het vaststellen van het minimumniveau is per controlepunt vastgesteld of dit relevant is voor wat betreft brandveiligheid, constructieve veiligheid en/of volksgezondheid omdat hierbij de ingeschatte risico's het grootst zijn. Is dit niet het geval, dan is een controle hierop niet 'verplicht'. Voor die controlepunten die wel relevant zijn is een inschatting gemaakt van het risico. Afhankelijk van deze risico-inschatting is per controlepunt een minimum-toezichtniveau vastgesteld. De diepgang van de controles liggen daarbij in lijn met de diepgang van de toetsing van het bouwplan.

Toezicht sloopwerkzaamheden

Van sloop aan alle bouwwerken vóór 1994 van meer dan 10 m³ sloopafval wordt een asbest-inventarisatierapport en een sloopmelding of -vergunning verlangd.

Bij sloopwerkzaamheden door bedrijven vindt het toezicht gemandateerd plaats door de FUMO en wordt de toezichtstrategie van de FUMO gevolgd. Dit met uitzondering van het toezicht op de sloop bij een monumentaal pand. De daarvoor benodigde omgevingsvergunning wordt door de gemeente zelf gecontroleerd.

Bij sloopwerkzaamheden door particulieren vindt een administratieve toets plaats en wordt gereed gemeld op basis van een controle. Bij sloopwerkzaamheden in risicovolle gebieden (dichte bewoning) vindt een controle op de veiligheid van het sloopterrein en de directe omgeving plaats.

Toezicht brandveiligheid

Het toezicht op de brandveiligheid gebeurt door de gemeente aan de hand van het Bbl en in het geval van een bouwsel aan het Bgbop. Bij grotere brandveiligheidsrisico's kan de VNOG incidenteel deelnemen aan het toezicht. Dat geldt in geval voor gebouwen met een bijeenkomstfunctie (zoals horeca, kinderopvang), celfuncties (zoals het politiebureau) en gezondheidsfuncties. Het toezicht op de brandveiligheid vindt plaats in het kader van de (ver)bouw van een pand, of na de gebruiksmelding en voor de meest risicovolle gebouwen periodiek in de gebruiksfase.⁷

Toezicht monumenten en archeologie

Nadat een omgevingsvergunning voor de activiteiten bouw en monumenten is afgegeven of een aanpassing aan een monument vergunningsvrij plaatsvindt, zullen de monument specifieke aspecten worden meegenomen in de reguliere bouwinspecties, tenzij in een specifieke zaak extra toezicht nodig is.

Ook in de gebruiksfase wordt toezicht gehouden op monumentale waarden (instandhoudingsplicht). Het binnendorp is daarbij overzichtelijk en bevat het over grote deel van de monumenten. Daar wordt regelmatig op gecontroleerd.

Door het specifieke karakter van de monumenten is de uitvoering van het toezicht maatwerk. Tijdens reguliere controles monitoren de toezichthouders de staat van de monumentale panden op instandhoudingsplicht (alleen buitenkant van het pand). Bij misstanden wordt de eigenaar/gebruiker van het pand direct aangesproken.

Toezicht milieu, bodem, bouwstoffen en grondstromen en bescherming flora en fauna

Het toezicht milieu bij bedrijven vindt vrijwel volledig plaats door FUMO. De toezichtstrategie van de FUMO is vastgelegd in de U&H-strategie 2025-2028. Behalve het milieutoezicht bij bedrijven voert de FUMO ook het toezicht uit in het kader van de bodembescherming, bouwstoffen, grondstromen en de bescherming van flora en fauna. Voor de uitvoering van het toezicht in de gemeente stelt de FUMO jaarlijks een uitvoeringsprogramma op.

Toezicht aanleg weg, kap, reclame en inritten

Voor de activiteiten die in de verordende regels leefomgeving en/of de APV vindt over het algemeen enkel toezicht plaats op basis van klachten, meldingen en handhavingsverzoeken (zie hieronder). De eigen verantwoordelijkheid van de uitvoerder van de werkzaamheden is daarbij leidend. De wegen en inritvergunningen worden gecontroleerd door de opzichter civiel en cultuurtechnische onderhoudswerken.

Sindsdien wordt als voorwaarde aan elke kapvergunning een op basis van beleid. Alleen bij waardevolle bomen of groepen bomen geldt een herplantplicht

Toezicht evenementen

De omvang en het risico van het evenement bepaalt welke vorm en intensiteit van toezicht op de constructieve veiligheid van bouwsels en de brandveiligheid wordt ingezet. Bij de kleinschalige en reguliere evenementen vindt toezicht over het algemeen plaats op basis van klachten, meldingen en handhavingsverzoeken. Bij evenementen vindt, afhankelijk van aard en omvang, een voorschouw, controle tijdens het evenement en nacontrole plaats. De nacontrole geldt niet voor kleinschalige evenementen.

Bij de grootschalige evenementen met meer dan 1.000 bezoekers vindt afhankelijk van de risico's en duur van het evenement een of meerdere fysieke controlemomenten vóór het evenement plaats, bijvoorbeeld ten aanzien van constructie - en brandveiligheid door de brandweer en/of toezichthouders van de gemeente. Eventuele controles op geluidsbelasting vinden plaats door de FUMO, afhankelijk van de omvang van het evenement en de hinder van het evenement in het verleden. De intensiteit en diepgang van de integrale controles bij deze evenementen wordt voorafgaand aan het evenement bepaald in het integrale overleg evenementen, evenals de interne en externe taakverdeling.

Toezicht ruimtelijke ordening

Het toezicht op de ruimtelijke ordening (met een accent op strijdig of illegale bewoning) vindt plaats naar aanleiding van klachten, meldingen en handhavingsverzoeken of in de vorm van specifieke projecten, bijvoorbeeld gericht op illegale B&B's of huisvesting van tijdelijk personeel.

Daarnaast wordt tijdens het reguliere bouwtoezicht mede beoordeeld of het voorgenomen gebruik in overeenstemming is met het omgevingsplan. In het jaarlijkse uitvoeringsprogramma wordt opgenomen hoe met welk doel het toezicht op de ruimtelijke ordening plaatsvindt.

Toezicht op basis van klachten vanwege overlast e.a., meldingen en handhavingsverzoeken

Klachten en meldingen kunnen per telefoon, schriftelijk, per e-mail of via de website van de gemeente binnenkomen. Voor milieu is er een 24-uursklachtendienst bij de FUMO. Klachten/meldingen over dezelfde veroorzaker worden waar mogelijk gebundeld en collectief (projectmatig) aangepakt. Bij een melding of klacht wordt contact opgenomen om te bespreken wat het belang en doel van het verzoek is en wat verwacht mag worden van de gemeente. Het streven is om de klager binnen twee werkdagen op de hoogte te stellen dat de klacht is ontvangen en te informeren over het vervolg, dit gebeurt aan de hand van een automatisch gegenereerd bericht van het zaakstelsel. In goed onderling overleg wordt gezocht naar een snelle en informele oplossing van het probleem. Als dit niet mogelijk blijkt, dan wordt bij een herhaalde constatering een definitieve afweging gemaakt.

Bij anonieme verzoeken wordt de impact ingeschat. Bij een beperkte impact wordt het verzoek niet in behandeling genomen; bij grotere impact ondernemen we verder actie.

Bij handhavingsverzoeken wordt de wettelijke procedure gevolgd (verzoek moet expliciet en schriftelijk zijn, onderzoek uitvoeren, afweging maken en besluiten, communiceren van het besluit en eventueel behandeling van bezwaar en beroep).

Voor ongewone voorvallen (bijvoorbeeld een brand waarbij asbest vrijkomt) is de FUMO voor alle milieuactiviteiten oproepbaar; voor calamiteiten is er een piketdienst. De ondersteuning vindt plaats door middel van het verlenen van kennis, toezicht (monsteropnames, meedenken bij oplossingen) en materiaal (zoals meetapparatuur). Hiervoor is met hen een overeenkomst gesloten, waarbij een 24-uurs bereik- en beschikbaarheid. Voor overige rampen/grote incidenten maken de gemeenten gebruik van een regionaal crisisbeheersingsplan.

Bijlage 5: Uitvoeringskader handhaven en gedogen

Bij een overtreding, volgen de gemeente Schiermonnikoog de lijn van de LHSO. Het doel van de landelijke handhavingsstrategie is uitvoering geven aan de beginselplicht tot handhaven, passend interveniëren bij iedere bevinding, in vergelijkbare situaties vergelijkbare keuzes maken en interventies op vergelijkbare wijze kiezen en toepassen. Leidend voor de LHSO is de onderstaande interventiematrix.

De (mogelijke) gevolgen:	Interventiematrix			
4. Aanzienlijk en/of onomkeerbaar	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV/ nader strafr. onderzoek	↑ Strafrecht PV/nader strafr. onderzoek
	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	
			Bestuursrecht ingrijpend Exploitatieverbod/sluiting Schorsen/intrekken vergunning, erkenning of certificaat	
				Bestuursrecht ingrijpend Exploitatieverbod/sluiting Schorsen/intrekken vergunning, erkenning of certificaat
	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen) Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen) Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen)	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen)
3. Van belang	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV/ nader strafr. onderzoek	↑ Strafrecht PV/nader strafr. onderzoek
	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)
				Bestuursrecht ingrijpend Exploitatieverbod/sluiting Schorsen/intrekken vergunning, erkenning of certificaat
	Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek/ waarschuwing	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen). Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen). Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen)
2. Beperkt		↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht PV
			Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)
	Bestuursrecht herstellend Aanspreken/informeren	Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek/ waarschuwing	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen). Verscherpt toezicht	Bestuursrecht herstellend LOD/LOB (incl. tijdelijk stilleggen)
1. Vrijwel nihil			↑ Strafrecht BSB (indien mogelijk)/PV	↑ Strafrecht PV
			Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)	Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete (indien mogelijk)
	Bestuursrecht herstellend Aanspreken/informeren	Bestuursrecht herstellend Aanspreken/informeren	Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek/ waarschuwing	Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek/ waarschuwing
Het gedrag van de overtreder is:	A. Goedwillend, proactief (dwz beëindigt overtreding eigener beweging)	B. Onverschillig	C. Calculerend	D. Notoir/crimineel

In de interventiematrix is aangegeven hoe op te treden bij de constatering van een overtreding. De interventie wordt afgemeten aan de aard en omvang van de gevolgen van de overtreding en het gedrag van de overtreder.

De interventiematrix geeft ook aan bij welk type overtreding afstemming plaatsvindt met partners (politie, FUMO, inspectiediensten) die strafrechtelijke sancties kunnen opleggen. In situaties waarbij een andere overheid ná of vóór de colleges handhavingsbevoegd is, vindt afstemming plaats met de betreffende overheidsorganisatie.

De essentiële onderdelen van de LHSO zijn in onderstaande alinea's uitgewerkt en aangevuld met eigen overwegingen.

Gelijkwaardige oplossing bij afwijken van voorschriften

Er kan sprake zijn van een afwijking van de voorschriften, maar dat er maatregelen zijn getroffen die tot hetzelfde beschermingsniveau leiden (gelijkwaardigheid). Indien op een andere wijze dezelfde veiligheid, bescherming van de gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van het milieu wordt gerealiseerd, kan het bevoegd gezag in een aantal gevallen een 'besluit gelijkwaardige voorziening' nemen.

Formele, legaliseerbare overtreding

Is wel sprake van een formele overtreding en is geen sprake van een gelijkwaardige oplossing, is een eerste vraag of het in principe een vergunbare situatie is of maatwerkvoorschriften opgelegd kunnen worden (legalisatie onderzoek). Als de situatie vergunbaar is, wordt de overtreder uitgenodigd om een vergunningprocedure of procedure voor maatwerkvoorschriften op te starten.

In sommige situaties is het denkbaar dat ondersteuning wordt geboden om de situatie te verbeteren. Bijvoorbeeld door het geven van voorlichting als wordt vastgesteld dat een bepaalde (onnodige) overtreding systematisch voorkomt. Zie hiervoor de preventiestrategie.

Sanctie instrumenten

In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de wijze waarop wordt opgetreden bij geconstateerde overtredingen. Hiervoor zijn bestuursrechtelijke en strafrechtelijke instrumenten in te zetten. Bestuursrechtelijk zijn dat:

- Een bestuursrechtelijke sanctie:
 - last onder dwangsom (LOD), preventief of bij illegale situaties;
 - last onder bestuursdwang (LOB/BES);
 - spoedeisende bestuursdwang;
 - zeer spoedeisende bestuursdwang.
- Schorsen of intrekken van de vergunning, certificaat of erkenning;
- Bestuurlijke boete;
- Verscherpt toezicht.

Bestuurlijke boete

De bestuurlijke boete is een bestuursrechtelijk handhavingsbesluit met een bestraffend, punitief karakter. Het is geen herstelsanctie, zoals een last onder dwangsom of last onder bestuursdwang. Dit betekent dat de overtreder de bestuurlijke boete altijd moet betalen, ook als hij of zij de overtreding heeft beëindigd. De bestuurlijke boete wordt meestal opgelegd als herstel niet meer mogelijk is. De bestuurlijke boete is dan ook geen strafrechtelijke boete die opgelegd wordt vanuit het OM.

Het gemeentebestuur is bevoegd een bestuurlijke boete op te leggen, maar alleen als een bijzondere wet (dus niet de Algemene wet bestuursrecht) hier expliciet de mogelijkheid voor geeft. In de huisvestingsverordening Schiermonnikoog (2024-2028) is bepaald dat een bestuurlijke boete kan worden opgelegd voor het overtreden van de huisvestingswet (2014). Voor het recreatief gebruiken van een woning is een onttrekkingsvergunning benodigd op basis van de genoemde huisvestingsverordening.

Een bestuurlijke boete mag worden opgelegd naast een besluit tot het opleggen van een last onder dwangsom of last onder bestuursdwang.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 zijn er ruimere mogelijkheden voor het opleggen van een bestuurlijke boete. Het instrument van de bestuurlijke boete kan dan veel vaker worden toegepast. Deze mogelijkheid wordt ingevoerd voor overtredingen op het gebied van bouwen, monumentenzorg, natuurbescherming en milieu.

Bestuursrechtelijke handhaving is gericht op het bereiken van de gewenste situatie. Bij een bestuursrechtelijke sanctie (last onder dwangsom of last onder bestuursdwang) krijgt de overtreder een hersteltermijn aangeboden waarbinnen de overtreding moet zijn beëindigd. Dit geldt niet voor besluiten die gericht zijn op het voorkomen van herhaling én in situaties waar het direct beëindigen van de activiteit noodzakelijk is (spoedeisende bestuursdwang). Als de overtreding na deze gestelde termijn niet is beëindigd, dan wordt de sanctie geëffectueerd.

Bij een dreigende overtreding of een dreigende illegale situatie kan de gemeente, in bepaalde situaties wanneer de overtreding met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid ook gaat plaatsvinden, ook een preventieve last onder dwangsom opleggen.

In samenhang met de bestuurlijke sanctie of los daarvan kan de strafrechtelijke sanctie worden toegepast. Strafrechtelijke instrumenten zijn:

- Een proces verbaal (PV);
- De bestuurlijke strafbeschikking (BSB).

Hiervoor heeft de FUMO BOA's aangewezen die strafrechtelijk kunnen optreden binnen het domein II. Bij strafrechtelijke handhaving is naast het bereiken van het gewenste gedrag ook het bestraffende element van belang.

Invulling passende reactie

Het overgaan tot dwangmaatregelen is een beslissing die goed overdacht dient plaats te vinden. De toe te passen sanctie moet proportioneel zijn en dient zoveel mogelijk transparantie te bieden.

Bij een last onder dwangsom geldt dit bijvoorbeeld voor de lengtes van begunstigingstermijnen en de hoogten van dwangsommen. De dwangsom dient voldoende prikkelend te werken, zodanig dat de overtreder de overtreding zal beëindigen. Bovendien mag de dwangsom niet zodanig hoog zijn dat deze als straf kan worden gezien:

- Voor besluiten die niet zijn gericht op het voorkomen van herhaling is de keuze qua **begunstigingstermijn** voor een voldoende hersteltijd voor de overtreder én het voorkomen van langdurende overtredingssituaties. De landelijke leidraad dient daarbij ter onderbouwing, waarbij het praktisch haalbaar moet zijn om aan de last te kunnen voldoen. Verder is de te stellen termijn afhankelijk van de aard van de overtreding (er kan in principe met geen of een korte termijn worden volstaan bij gedragsvoorschriften) en mag de termijn niet zodanig lang zijn, dat sprake is van (impliciet) gedogen van de overtreder.

Verlengen begunstigingstermijn

De gemeente ontvangt regelmatig verzoeken om de begunstigingstermijn te verlengen. Soms heeft de overtreder weinig tot geen moeite gedaan om de overtreding te beëindigen. In dat geval zal de begunstigingstermijn niet worden verlengd. Als een overtreder wel aantoonbaar veel moeite heeft gedaan de overtreding te beëindigen, maar daarvoor nog iets meer tijd nodig heeft, kunnen wij de begunstigingstermijn met een korte periode verlengen. Voorwaarde daarvoor is normaal gesproken dat de begunstigingstermijn nog niet is verstreken en het maximum aan dwangsommen nog niet is verbeurd. Dit zal altijd afhangen van de omstandigheden van het geval. Als een verlenging naar verwachting niet resulteert in het alsnog beëindigen van de overtreding, zal in principe geen verlenging van de begunstigingstermijn worden gegeven.

Verstrijken begunstigingstermijn

Na het verstrijken van de begunstigingstermijn vindt controle plaats. Als is voldaan aan de lastgeving wordt de handhavingprocedure afgesloten en een slotbrief verzonden. Als niet is voldaan, komt er afhankelijk van de status een vervolgactie:

- Verbeurdverklaring verzenden als niet is voldaan aan de lastgeving;
 - Invorderingstraject starten als niet is betaald: verzenden voornemen, verzenden aanmaning of invordering via deurwaarder.
- De **hoogte van een dwangsom** moet op grond van de Algemene wet bestuursrecht in redelijke verhouding staan tot de zwaarte van het geschonden belang en de beoogde werking van het opleggen van de dwangsom. Bij het onderbouwen van het besluit voor de hoogte van de dwangsom wordt de landelijke leidraad gevolgd. De hoogte van de dwangsom wordt onder andere gerelateerd aan de aard en ernst van de overtreding, de potentiële schade en de kosten die moeten worden gemaakt om de overtreding ongedaan te maken. In ieder geval moet het bedrag belangrijk hoger zijn, dan het economisch voordeel dat met de overtreding wordt behaald. Het moet aantrekkelijker zijn de overtreding ongedaan te maken dan de dwangsom te betalen.

Modaliteit dwangsom

Bij het opleggen van de dwangsommen kan de gemeente kiezen voor de volgende modaliteiten:

- dwangsombedrag ineens, dat wil zeggen dat de overtreder in één keer één dwangsom verbeurt bij het niet of niet tijdig voldoen aan de last;
- dwangsombedrag per tijdseenheid; dat wil zeggen dat de overtreder per tijdseenheid een bedrag verbeurt. Een tijdseenheid is bijvoorbeeld een dag, week, maand;
- dwangsombedrag voor iedere overtreding van de last: dit wil zeggen dat een overtreder per afzonderlijke overtreding een bedrag verbeurt. Een bedrag per overtreding is geen mogelijkheid indien de overtreding constant voortduurt.

Bij een dwangsom per tijdseenheid of per overtreding van de last moeten wij een maximumbedrag vaststellen. Na het bereiken van dit maximumbedrag, verbeurt de overtreder geen dwangsommen meer. In de basis kiest de gemeente ervoor om een dwangsom per tijdseenheid te hanteren. Op die manier is een overtreder die de overtreding iets te laat beëindigt niet gelijk een groot bedrag verschuldigd. Bij een eenmalige dwangsom zou de overtreder dit bedrag al verschuldigd zijn als hij de overtreding één dag na het verstrijken van de begunstigingstermijn zou beëindigen.

- Het **verbeuren van dwangsommen** gebeurt van rechtswege.
- Bij het opleggen van een last onder dwangsom wordt de overtreding, als dit is toegestaan, ook opgenomen in de registratie van de **Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen (Wkpb)**.
- Het bevoegd gezag kan in sommige gevallen de **vergunning** ook geheel of gedeeltelijk **intrekken** als niet overeenkomstig de vergunning wordt gehandeld. Dit instrument wordt in onze gemeente in uitzonderlijke gevallen toegepast als andere maatregelen geen effect sorteren.

Bij het bepalen van de op te leggen sanctie wordt de methodiek met onder meer verzwarende en verzachtende omstandigheden en de interventiematrix uit de LHSO gebruikt.

Prioriteitstelling

De benodigde handhavingscapaciteit is afhankelijk van de mate waarin er in het toezicht overtredingen worden geconstateerd, er handhavingsverzoeken zijn, de aard en omvang van de overtredingen en de mate waarin een overtreder bereid is om mee te werken aan herstel. Dat kan in de praktijk betekenen dat prioriteiten moeten worden gesteld. Het uitgangspunt is dat bij ernstige overtredingen altijd handhavend wordt opgetreden. In voorkomende gevallen krijgt de handhaving van kleinere overtredingen (met beperkte risico's of klachten) minder prioriteit. Bij de afweging is de onderstaande matrix leidend.

Aard overtreding	Hoge prioriteit	Gemiddelde prioriteit	Lage prioriteit
Bouwen zonder of in afwijking van de vergunning	Bouwwerken waarbij de brandveiligheid, constructieve veiligheid of welstand (beschermd dorpsgezicht) ernstig in het geding zijn, bouwwerken in de overtuinen	Bijbehorende bouwwerken in voor- of zij-erf, tijdelijk bouwwerk waar termijn verstreken is	Bijbehorend bouwwerk, in achter-erfgebied, dakkapel, schutting
Bouw	Ernstige constructiefouten, instortingsgevaar etc.	Kleinere bouwfouten zonder direct gevaar	Esthetische of administratieve overtredingen
Brandveiligheid	Overtredingen die direct levensgevaar kunnen opleveren of een aanzienlijk risico opleveren	Overtredingen met een verhoogd risico op brand maar niet direct levensbedreigend	Kleine overtredingen met een beperkt risico voor de brandveiligheid
Beschermd dorpsgezicht en overtuinen	Onherstelbare schade aan unieke historische of archeologische elementen	Schade aan belangrijke maar vervangbare elementen	Kleine beschadigingen zonder significante impact op de monumentale waarde
Strijdig gebruik	Recreatieve bewoning van reguliere woningen (bestemd voor permanente bewoning)	Woningsplitsing, wonen zonder huisvestingsvergunning, overige bewoning, agrarische bebouwing, bedrijfspand, horeca, detailhandel, kamerverhuur	Zeer beperkte afwijking van het bestemmingsplan, permanente bewoning van recreatieverblijven.
Meebepalende factoren			
Historie van overtredingen	Herhaalde (bewuste) overtredingen, opzettelijke misleiding	Eenmalige overtredingen zonder opzet	Geen eerdere overtredingen
Omgeving	Meerdere klachten, media-aandacht	Enkele klachten van omwonenden	Geen of zeer weinig klachten

Bij overtredingen met een hoge prioriteit, een historie van herhaalde overtredingen en veel klachten en/of media-aandacht wordt altijd direct handhavend opgetreden. Bij overtredingen met een gemiddelde prioriteit wordt in eerste instantie getracht om in overleg met de overtreder tot herstel te komen. Bij overtredingen met een lage prioriteit wordt in beginsel niet gehandhaafd.

Klachten, meldingen en handhavingsverzoeken

Klachten en handhavingsverzoeken pakt de gemeente voortvarend op. Na ontvangst van een klacht of een handhavingsverzoek wordt contact opgenomen met belanghebbende partijen en een controle op locatie uitgevoerd om te zien of er sprake is van een overtreding.

Als er geen overtreding is, wordt de klager, melder of indiener van het handhavingsverzoek geïnformeerd. Bij een handhavingsverzoek is het afwijzen van het verzoek een besluit waartegen bezwaar kan worden gemaakt.

Als er wel sprake is van een overtreding, treedt de gemeente afhankelijk van de ernst van de overtreding, handhavend op. Vaak ligt aan een melding of handhavingsverzoek echter ook een al langer bestaand burencnflict ten grondslag. In het geval van kleine overtredingen zal geprobeerd worden om via bemiddeling tot een oplossing te komen.

Indien een verzoeker geen belanghebbende is kan besloten worden op niet handhavend op te treden.

Overtredingen door de eigen organisatie of andere overheid

De handhaving op de eigen organisatie is voor de gemeente niet anders dan wanneer zij handhavend optreedt tegen inwoners of bedrijven. Belangrijk hierbij is de democratische controle en transparantie, ook indien er bestuurlijke en/of juridische complicaties ontstaan. Er wordt geen verschil gemaakt in prioriteitstelling en keuze in handhavingsinstrument. Wel brengt een dergelijke overtreding een tweetal extra procedurestappen met zich mee voordat een sanctie wordt opgelegd:

- Wordt een overtreding van de gemeentelijke organisatie geconstateerd, dan wordt deze direct aan het management en/of het college van B&W voorgelegd.
- Het management en/of het college van B&W zorgen ervoor, dat passende maatregelen worden genomen om de overtreding te beëindigen, deze in de toekomst te voorkomen en zo nodig de schade te herstellen.

Disclaimer

In de handhavingsstrategie wordt een aantal keren de term 'in principe' gehanteerd. In de handhaving gaat het soms om unieke situaties die om een andere aanpak vragen dan waar bij het opstellen van dit beleid is uitgegaan.

Artikel 4:84 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat een bestuursorgaan overeenkomstig het beleid moet handelen, tenzij dat voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met het beleid te dienen doelen. Dit wordt de inherente afwijkingsbevoegdheid genoemd. Bij het opstellen van de handhavingsstrategie zijn niet alle toekomstige handhavingszaken te overzien. Er kunnen zich bijzondere omstandigheden voordoen die aanleiding kunnen geven om af te wijken van de handhavingsstrategie. De gemeente heeft de inherente afwijkingsbevoegdheid om van de uitgangspunten in dit beleid af te wijken als een bepaalde situatie daar om vraagt. In voorkomende gevallen wordt altijd vermeldt als van beleid wordt afgeweken en wat de motivering daarvoor is motiveren.

Afzien van handhaven

In zeer uitzonderlijke situaties kan een college verklaren dat wordt afgezien van handhaving. Dit is altijd aan een termijn gebonden en niet langer dan strikt genomen noodzakelijk. Daarbij onderschrijft de gemeente het

algemene landelijke beleidskader op het gebied van het gedogen, in de vorm van de rijksnota 'Grenzen aan gedogen' uit 1996.

Afzien van het handhaven van een overtreding gebeurt alleen als wordt voldaan aan één of (bij voorkeur) meerdere van de volgende voorwaarden:

- Alleen in uitzonderingssituaties (overgangs- of overmachtssituatie, concreet zicht op legalisatie);
- Gedogen dient schriftelijk plaats te vinden, vooruitlopend op vergunningverlening en na het indienen van een ontvankelijke aanvraag;
- Beperkt in tijd/ernst;
- Expliciet en na zorgvuldig kenbare belangenafweging plaats te vinden evenals;
- Aan controle te zijn onderworpen.

In de volgende gevallen wordt niet afgezien van handhaven:

- Als aan de zijde van de overtreder sprake is van recidiverend dan wel calculerend gedrag;
- Als blijkt dat de te gedogen activiteit strijdig is met enige andere bij of krachtens wettelijk voorschrift gestelde regel en het voor de handhaving van die regel bevoegde gezag kenbaar heeft gemaakt dat het met bestuursrechtelijke handhavingsinstrumenten tegen deze overtreding optreedt dan wel zal optreden;
- Bij bouwen zonder of in afwijking van een vergunning, tenzij sprake kan zijn van een tijdelijk bouwwerk;
- Als belangen van derden zich daartegen verzetten.

Als wordt afgezien van handhaven gelden de volgende procesvoorschriften:

- Afzien van handhaving gebeurt schriftelijk en uitdrukkelijk;
- Afzien van handhaving wordt zoveel mogelijk beperkt in omvang en/of in tijd;
- Er moet sprake zijn van een zorgvuldige kenbare belangenafweging;
- Afzien van handhaving is aan controle onderworpen.

